Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

48 йил чиқиши № 59 (13.321). 12 МАРТ 1966 йил ШАНБА Баҳоси 2 тийин.

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

ТИНЧЛИК ОЛТИН МЕДАЛИ

В. В. НИКОЛАЕВА-ТЕРЕШКОВАГА БЕРИЛДИ

Жаҳон тинчлик кенгашининг олий мукофоти — Жолио Кюри номидаги тинчлик олтин медали 9 мартда биринчи космонавт аёл, тинчликни ҳимоя қилиш совет комитети президиумининг аъзоси В. В. Николаева-Терешковага берилди. У, тинчликни сақлашдаги жуда катта хизматлари учун ана шу мукофотга сазовор бўлди.

Жаҳон тинчлик кенгашининг координатор-Президенти Изабелла Блюм, тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг раиси Н. С. Тихонов, СССР космонавт учувчиси В. М. Комаров ва бошқалар космос қаҳрамонини самимий табрикладилар.

Хотин-қизлар эркаклар сингари космосга дастлабки йўл очувчилар бўла олишини кўрсатган Николаева-Терешкованинг шижоатига, деди Изабелла Блюм, планетамизнинг барча хотин-қизлари қойил бўлмоқдалар ва бу шижоат билан фахрланмоқдалар. (ТАСС мухбири).

КЎКЛАМ ТАРАДДУДИ

ЖИЗЗАХ. Янги беш йилликнинг биринчи йилида 1550 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришга қарор қилган Жданов номли колхоз пахтакорлари экишга ҳамма нарсани тахт қилиб қўйдилар. 30 дан ортиқ ҳайдов ва чопиқ тракторлари, 36 чигит сеялкаси ва бошқа хил машиналар ремонт қилинди.

А. ПАРДАЕВ.

— Бу йил ҳосилдорликни 45 центнерга етказамиз! — Янгиариқ районидаги «Ленинград» колхози Раҳмон Юсупов бошлиқ бригадаси аъзоларининг аҳди ана шундай. Бригадада кўклам экишига тайёргарлик ҳам юксак мажбуриятга яраша бўляпти. Чигит экиладиган 78 гектар майдоннинг ҳаммасида бир марта, 45 гектар ерда эса такрор шўр ювилди. Далага кўплаб гўнг чиқарилянти.

Р. ҲАЙИТБОЕВ.

ҚОРАКЎЛ. «Октябрь» колхозида кўклам экишига пухта тайёргарлик кўриляпти. Ернинг шўрини ювиш, маҳаллий ўғит тўплаш қизғин давом этяпти. Колхознинг СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Шарофат Баракаева, шунингдек Эшон Ниёзов, Чўлли Пирназаров, Бешим Рустамов, Сано Пирриев ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ерга яхоб берилди, шўр сифатли ювилди.

Х. ШИХОВ.

ҲАЗОРАСП. «Победа» колхозининг аъзолари бу йил гектаридан 45 центнердан ҳосил кўтариш мажбуриятини олишган. Колхознинг илғор бригадаларида ҳар гектар ер ҳисобига 18-21 тоннадан маҳаллий ўғит тўпланди.

О. ҚУРБОБОЕВ.

ИНСОН ФАРОВОНЛИГИ — БОШ ЙЎЛИМИЗ

Инсон қадр-қиммати юксакликларга кўтарилган бизнинг ўлкамизда унинг талаб ва эҳтиёжларини тўлиқроқ қондириш, турмуш даражасини муттасил ошириб бориш жонажон Коммунистик партиямиз олиб бораётган сиёсатнинг энг асосий принципларидан биридир. ҲАММА НАРСА ИНСОН УЧУН, ИНСОН БАХТ-САОДАТИ УЧУН! Бу социалистик тузумнинг шиори, коммунистик жамиятнинг бош йўли, олий мақсадидир. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитети башарият доҳийси Владимир Ильич Лениннинг халқнинг турмуш даражасини, унинг маданий савиясини тинимсиз ошириб бориш зарурлиги тўғрисидаги кўрсатмаларига оғишмай амал қилиб келмоқда.

Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги беш йилликка мўлжалланган планида ҳам совет кишиларининг фаровонлиги, маданиятини юксалтиришнинг порлоқ истиқболлари белгилаб берилди. Халқ турмушини яхшилаш янги беш йилликда сиёсий-хўжалик вазифалари даражасига кўтарилади. Бу вазифани муваффақиятли амалга ошириш эса шубҳасиз, мамлакат экономикасини тез суръатлар билан тараққий эттиришга қаратилган улуғвор режаларни реал ҳақиқатга айлантириш учун фидокорона меҳнат қилишни талаб этади.

— Янги беш йиллик план, — дейилади Директивалар лойиҳасида, — жамиятимизнинг коммунистик қурилиш йўлидан анча олдинга силжишини, моддий-техника базасини янада ривожлантиришни, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қувватини мустаҳкамлашни таъминлаши лозим.

Бугун бутун мамлакат бўйлаб, шу жумладан бизнинг республикамизда ҳам КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳаси зўр сиёсий кўтаринкилик ва активлик билан муҳокама қилинаётгани, фикр ва мулоҳазалар билдирилаётганининг боиси ҳам шунда. Янги беш йиллик план лойиҳаси — порлоқ истиқболимизнинг улкан кўзгуси, нурли манзилимизнинг йўлчи юлдузи, мўл-кўлчилик ва фаровонлигимизнинг мезонидир. Чунки унда партия иқтисодий сиёсатининг бош йўли белгилаб берилган.

Директивалар лойиҳасида ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақини беш йиллик давомида ўрта ҳисобда 20 процент кўпайтириш, колхозчиларнинг ижтимоий хўжаликдан олаётган пул ва натура даромадларини эса 35-40 процент кўпайтириш кўзда тутилади.

Мамлакат қишлоқ хўжалигини мисли кўрилмаган тез суръатлар билан тараққий эттириш партия иқтисодий сиёсатининг асосий вазифаларидан бири қилиб қўйилди. Республикада ҳам бу масалага алоҳида эътибор берилди, зотан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини янада кўпайтириш дастурхонимизни тўкин қилади, рўзғоримизга кўт-барака киритади.

Республикамизда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ҳар йилги ўртача ҳажми бундан олдинги беш йилдаги 1,9 миллиард сўм ўрнига 2,4 миллиард сўмликка етказилади. Директивалар лойиҳасида, Ўзбекистон ССРнинг асосий пахта базаси бўлиб келганлиги ва шундай бўлиб қолиши кўрсатилди. Республикамиз меҳнаткашлари бу юксак баҳо билан фахрланмоқдалар ва ўзбек пахтачилигини янада тез суръатлар билан жадал ривожлантиришни ўзларининг интернационал бурчи, Ватан ва халқ олдидаги муқаддас вазифалари деб билмоқдалар. Чунки пахта фаровонлигимизнинг асосий омилларидан биридир.

Қишлоқ хўжалигини бундай кенг кўламда ривожлантириш оғир индустрияни жадал ривожлантиришни талаб этади. Шунга кўра янги беш йилликда республика саноатини янада тараққий эттиришга алоҳида эътибор берилади. Шу рақамни келтириш кифояки, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш келгуси беш йилликда 1,6 баравар кўпаяди. Қишлоқ хўжалигига машиналар, минерал ўғитлар етказиб бериш анча кўпайтирилади. Енгил саноатни ривожлантиришга айниқса катта эътибор берилади. Саноатнинг бу тармоғида маҳсулот етиштириш ҳажми беш йил мобайнида 1,7 баравар ўсади. Газ саноати 2,3 баравар ошади. Коммунал хўжалиги, савдо хизмати тубдан яхшиланади, янги уй-жой бинолари, ўқув корпуслари, илм даргоҳлари, бунёд этилажак шифохоналар келгуси беш йилликда республикамиз кўрки, кенг меҳнаткашлар оммаси турмуш даражаси ва маданий савиясини оширишнинг ёрқин ифодаси, халқ фаровонлигининг аён нишоналаридир.

Бироқ бу катта кўламдаги вазифаларни амалга ошириш, халқ хўжалигининг интенсив тараққиётини таъминлаш жамоат ишлаб чиқаришининг унумдорлигини муттасил равнақ топтиришни тақозо этади. Бу эса совет кишиларининг фидокорона меҳнатига, ташаббускорлигига, ҳар биримизнинг ўзимизга топширилган ишга ижодий муносабатда бўлишимизга боғлиқдир. Бу масалада партия, совет ва комсомол ташкилотлари зиммасига ғоят катта вазифа тушади. КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳаси муҳокама қилинаётганда ҳар бир корхона, муассаса, колхоз, совхоз ва илмий ташкилотнинг ишини яхшилашга қаратилган конкрет мулоҳазалар айтилиши, амалий таклифлар киритилиши лозим. Агитаторларимиз, пропагандистларимиз, радио ва матбуот Директива лойиҳаси ҳақидаги мулоҳазаларда беш йиллик план бу чегара эмаслигини, ҳар бир коллектив ўз имкониятларига қараб план лойиҳасига ҳаётий тузатишлар киритиши мумкинлигини алоҳида уқтириб кўрсатишлари керак.

Республикамиздаги ҳар бир корхона, ташкилот, муассасада битмас-туганмас резерв ва имкониятлар мавжуд. Ана шу жойлардаги коллективлар меҳнат унумдорлигини ошириш одамларга нисбатан ғамхўрликни янада оширишнинг улкан имкониятларини очиб беришини унутмасликлари керак. Фаровонлик — ҳар биримизнинг меҳнатимиз самаралари билан бунёдга келишини бир лаҳза бўлса ҳам унутишга ҳаққимиз йўқ, чунки эл-юрт бахт-саодати ҳам бизнинг меҳнатимиз билан кўркамдир.

КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳаси жуда катта истиқбол режаларини белгиламоқда, ҳам хўжалик, ҳам иқтисодий тараққиётимиз қомуси бўлмоқда. Бу беш йилликнинг муваффақиятли амалга оширилиши — фаровон турмуш, юксак маданият, битмас-туганмас куч-қудрат демакдир. Шубҳа йўқки, республика меҳнаткашлари ҳам барча совет халқи билан ёнма-ён туриб, коммунистик партия раҳбарлигида беш йилликнинг катта вазифаларини бажарадилар, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

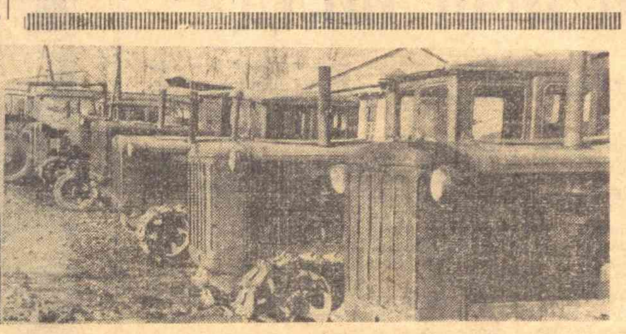

Асл деҳқон экиш-тикишни сифатли, тез ўтказишни кўзлайди. Фарғона область, Қува районидаги Охунбобоев номли колхоз пахтакорлари ҳам ана шулар жумласидандир. Улар ҳозиргача барча механизмларни чигит экишга шай қилиб қўйдилар. Суратларда: тракторчи Низомиддин Аъламохунов (чапда, ўнгда эса), ремонт қилинган тракторлар саф тортиб турибди.

А. Тўраев фотолари.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Приморье ўлкаси халқ хўжалиги, фан ва маданиятини ривожлантиришдаги алоҳида хизматлари учун СССР Олий Совети Президиуми КПСС Киров район комитетининг биринчи секретари И. Т. Агаповга; Владивосток медицина институти хирург-врачи, госпитал хирургияси кафедрасининг ассистенти С. И. Борисенкога; «Главвладивостокстрой»га қарашли «Альметаллургстрой» тресги комплекс бригадасининг бошлиғи К. А. Готовшчицага; Ноттинск «Леспромхоз»и комплекс бригадасининг бошлиғи П. Н. Кондратьевга; Уссури мой-ёғ комбинатининг рафинери директор-капитани И. Т. Люлькога; СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими Узоқ Шарқ филиали президиумининг раиси Б. А. Неуниловга; Хороль ўрта мактабининг директори В. М. Пучковага Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берди.

Халқ хўжалиги, фан ва маданиятни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари учун Приморье ўлкаси ходимларидан катта бир группаси СССР орден ва медаллари билан мукофотланди. (ТАСС).

Лекторлар семинари

11 мартда Тошкентда область ва шаҳар партия комитетлари, «Билим» жамияти ва комсомол ташкилотлари лекторларининг КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасини пропаганда қилишга бағишланган семинари ўз ишини бошлади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети уюштирган бу семинарда Тошкентнинг бир группа олимлари ҳам иштирок этмоқдалар. Улар беш йиллик план тўғрисида лекциялар ўқиш учун республика шаҳар ва районларига жўнаб кетадилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов Ўзбекистон Компартияси XVII съездининг якунлари ва идеология ишининг вазифалари тўғрисида гапириб, семинар ишини бошлаб берди.

Семинарда таниқли олимлар, партия ходимлари лекциялар ўқийдилар. (ЎзТАГ).

ҚИЗҒИН МАЪҚУЛЛАНДИ

11 мартда Тошкент область ва шаҳар партия комитетларининг қўшма пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари СССР халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директиваларининг лойиҳасини ва область партия ташкилотининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Пленумда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдураззоқов доклад қилди.

Пленум янги беш йиллик план юзасидан Директивалар лойиҳасини якдиллик билан маъқуллади.

(ЎзТАГ).

УЛКАН ГАЗ ҚУВУРИ

Дунёда энг йирик Урта Осиё—марказ газ қувурининг қурувчилари XXIII съезд шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, гигант пўлат магистрални янада жадал суръатлар билан ётқизмоқдалар. Ҳозирдаёқ юз километр масофада катта диаметрли трубопровод траншеяга ётқизилди.

Янги беш йилликнинг биринчи йилида газчилар 3500 километр масофадаги трассанинг учдан бир қисмидан кўпроғини қуриб битказишлари керак. 1967 йилда Бухоро зангори ёқилгиси Москва газ ҳалқасига келиб қўшилади. Шунда мамлакат марказининг газ тармоғи Урта Осиёнинг ягона газ қувури системаси билан бирлашади.

Қорақум дашти — трассанинг энг машаққатли участкасидир. Бу ерда трубопровод ётқизиш учун жуда катта ҳажмдаги барханларни йўлдан олишга тўғри келади.

Бу йил Урта Осиё—марказ магистрали СССР Газ саноати министрлигининг энг йирик қурилишидир. Трассада янги-янги қурилиш участкалари ташкил этилмоқда. Ҳозир ишлар Ғарбий Қозоғистон даштларида, Урал ва Волга дарёлари оралиғида олиб борилмоқда.

1966 йил программасида Қизил-Бухоро — Урал газ қувурининг учинчи шохобчасигача бўлган эллик километрли тўсиқни қуриш ҳам бор. Ана шу магистралнинг учинчи трубопроводи дастлабки вақтларда Урта Осиё—Марказ газ дарёсини таъминлашга етади.

Келгусида бу улкан газ қувури системасига Туркманистондаги газ конларини ҳам улаш кўзда тутилади. (ЎзТАГ).

КПСС XXIII съезди делегатлари

Суратда: Мирзажон АБДУЛЛАЕВ.

Суратда: Мамат УРОЗОВ.

ҚАЛБИ ҚАЙНОҚ ИНСОН

Мамат Урозов шу неча-кундузда Намангандаги янги нефть қудуқларини пармалашда актив иштирок этмоқда. У ўзи вакил бўлиб борадиган партиямиз XXIII съездига муносиб меҳнат туҳфалари тайёрлаш ҳаракатида.

Мамат нефтчиликка ишқибоз эди. Шу касбга ихлос қўйди. Оддий пармаловчи бўлди. Ҳозирги кунда «Узбекнефть» бирлашмасининг Наманган конторасида пармаловчи мастер бўлиб ишламоқда. Пармалаш ишлари бўйича мастерлик кишидан чуқур билим ва бой амалий тажриба талаб қилади. Мамат Урозов кўп йиллик иши давомида ана шу ҳислатларнинг ҳаммасини ўзида жамлаб олди. У янги нефть қудуқларини тез ва сифатли пармалашда ҳамкасбларига намуна бўляпти.

— Нефть қудуқлари пармалашнинг ўзига хос гашти бор, — дейди ўртоқ М. Урозов. — Не-не умидлар билан пармаланган қудуқ кўнгилдагидек натижа берса, бизнинг бошимиз осмонга етгани. У ердан вулқондек отилиб чиққан нефть бизнинг завқимизга-завқ, ғайратимизга-ғайрат қўшади ҳамиша.

Тажрибали пармаловчи жуда тўғри айтади. Янги беш йилликда республикамизда яна кўп нефть конлари очилади. Бунинг учун у ва ҳамкасблари қанчадан-қанча қудуқларни пармалайдилар. Мамат Урозов Наманганнинг «Кўшан» участкасида «кўзи» очилаётган қудуқни пармалашда қатнашмоқда. Қудуқнинг 3784 метри пармаланиб бўлди. Съезд очиладиган кунгача шу қудуқ тўла қўлдан чиқарилади ва фойдаланишга топширилади. Мамат Урозов мастер бўлган участка коллективининг бутун эътибори янги «қора олтин» булоғини тезроқ пармалаб тамомлашга қаратилган.

КПСС XXIII съездининг делегати Мамат Урозов мамлакатимиз коммунистларининг улкан анжуманига ёруғ юз ва қувончли меҳнат рапорти билан боради.

Ю. ҲАМДАМОВ.

БИРИНЧИЛАРДАН...

Ҳар бир заводда янги цех янги машиналарни ишга туширишдек оғир вазифани елкасига оладиган ишчилар бўлади. Улар ускуналарга биринчи бўлиб «жон киритиш», қанчалик машаққатли бўлмасин янги маҳсулотни биринчи марта ишлаб чиқаришни бахт деб биладилар. Шунга кўникиб қолишган. Ойлаб тунларни бедор ўтказишса ҳамки, нолимайди. Конвейерда биринчи маҳсулот кўринган куни ҳамма чарчоқлари ёзилиб кетади. Ўзлари тарбиялаган ишчилар ишни уддалаб кетишгач, улар яна янги цехни ишга туширишга, янги ишчилар тайёрлашга киришишади.

Бундай ўйлаб қарасак, Мирзажон Абдуллаев ҳали ёш бўлса ҳам шундай кишилар қаторига кириб қолибди. Ўзига шундай йўл танлабди. «Биринчилардан» дейишади заводда ҳам.

Фарғона нефтни қайта ишлаш заводига бундан етти йил муқаддам келганида ҳам янги 3-цехни ташкил этишга тўғри келганди. Ўшанда аввал улар Новокуйбишевда шундай установкаларда ишлашни ўрганиб келишди. Кейин цехда ишлашга қабул қилинган беш юзга яқин ишчига ҳунар ўргатишди. Ҳар бир жараённи тегишли ишчиларнинг ипидан-игнасигача билиб олишларига ёрдам беришди. Биргина бу эмас, қурувчилардан ускуналарни қабул қилиб олиб, созлашди. Ўзлари биринчи маҳсулот ишлаб чиқаришди. Шу цехда ишлаб юрганида у Тошкент политехника институтининг химия-технология факультетига ўқишга кирди. Бир неча йил цех партбюросининг аъзоси бўлиб ишлади. Оператор эди, старший операторликка кўтарилди. 1964 йилда уни завод партком аъзоси қилиб сайлашди.

Ўтган йили янги 5-цехга старший оператор қилиб ўтказишди ва цех партия ташкилотининг секретари қилиб сайланди. Ҳозир цехда нефтдан техника мойлари ишлаб чиқариш имконини берадиган 2-маслоблок установкалари бирин-кетин қабул қилиб олиняпти. Айни долзарб пайт. «Нефтемонтажтрест» 2-бошқармаси қурувчилари мураккаб ускуналарни монтаж қилишяпти. Мирзажонлар эса, шу ускуналарни қандай монтаж қилишни кўрсатиб бериш билан бирга, ишнинг сифатини кундагисини кунда текшириб қабул қилиб боришяпти. Бу билан цехни ишга тушириш олдидан установкаларни созлаш муддатини қисқартиришяпти. Камчиликлар вақтида тузатилмаслиги эса авваллари созлаш муддатини бир неча ойга суриб юборарди.

Цехнинг қанчалик улканлигини мана бундан ҳам кўриш мумкин. Ундаги 2-маслоблокда 4 та установка бор. Ҳар бир установка оддий машинасозлик заводларидаги бир цехнинг ўрнини боса олади. Мирзажон старший операторлик қилаётган «39-7М» установкаси эса заводдаги ўртача установкаларга иккита келади. Унда суткасига бир неча тоннагача техника мойи ишлаб чиқарилади. Заводда ҳам энг катта установка. Ҳозир установканинг монтажи кетяпти. Шу билан бирга келгусида унда ишлайдиган ишчилар ҳам тайёрланяпти. Улар тўрт соат маҳсулот ишлаб чиқариш технологиясини схемада ўрганишса, икки соат ускуналар ёнида бўлишади. Мирзажон улар билан амалий иш олиб боради. Абдуллаевнинг ташвиши бугина эмас. У установка бошлиғи Владимир Юсупов билан биргаликда ҳар кунги ишни-монтажни қабул қилиб олади. Монтаж сифати кўнгилдагидек бўлмаса, унинг қайтадан бажарилишини талаб қилишади. Бу жиҳатдан уларни буюртмачи дейсиз. Лекин монтажчилар улардан бемаслаҳат, уларнинг кўрсатмасисиз бирор иш қилмасликка ҳаракат қилишади. Бу жиҳатдан улар — иш боши. Бунинг боиси бор. Чунки монтажчилар шундай қилишмай бир ишни икки қилишган пайтлари ҳам бўлган.

Ҳали олдинда установкани созлаш, биринчи маҳсулотни ишлаб чиқаришдек масъулиятли вазифалар турибди. Мирзажонлар шунга шайланишяпти. Ўзларига дастак бўладиган ишчилар тайёрлашяпти. Созлаш қийин бўлмаслиги, чўзилиб кетмаслиги учун ҳозирдан лозим бўладиган тадбирларни кўришяпти.

Мирзажон шунга ўз улушини қўшаётганидан хурсанд. Ҳамкасблари эса унинг улуши салмоқли эканлигидан хурсанд. Фарғона область партия конференциясида коммунистлар ўртоқ Мирзажон Абдуллаевни ҳам КПСС XXIII съездига делегат қилиб сайлашди. Бу зўр ишонч. У бу ишончни Ватан бахт-саодати йўлидаги ҳалол хизмати билан оқлайди.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚОЗОҒИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ XII СЪЕЗДИ

ОЛМАОТА, 10 март. (ТАСС мухбири). Қозоғистон Компартиясининг бугун очилган XII съезди делегатлари Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг ҳисоботини тингладилар. Марказий Комитетнинг биринчи секретари Д. А. Кунаев ҳисобот доклади қилди.

Делегатлар СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966 — 1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директиваларининг лойиҳаси тўғрисидаги докладни ҳам муҳокама қиладилар.

ПАРВОЗ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Ветерок ва Уголек номли итлар «Космос-110» йўлдошида ўн олти суткадан бери парвоз қилиб юрибди.

Ҳайвонларнинг яшаш шароити биринчи кунларда қандай бўлса, шундайлигича қолмоқда. Овқат мунтазам берилиб турибди, ҳавода кислород ва карбонат ангидрид миқдори, ҳаво ҳарорати, намлик ва босим қатъий белгиланган тарзда сақланмоқда. Жониворларнинг аҳволи илгаригидек жуда қониқарли. Телеметрик каналлар орқали олинаётган маълумотлар (пульс, нафас олиш, электрокардиограмма ва бошқалар), шунингдек телевизион сеанслар вақтида итларни кузатиш бундан далолат бермоқда. Парвоз кунлари давомида жуда кўп миқдордаги тажриба материаллар тўпланди. Ҳозир бу материаллар қайта ишланиб, анализ қилинмоқда.

«Космос-110» космик лабораториясида ўтказилаётган ноёб тажриба давом эттирилмоқда. (ТАСС).

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

ҚИШЛОҚ КООПЕРАТОРЛАРИНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ

Республикамиз матлубот кооперациясининг ходимлари беш йилликнинг биринчи йилида деҳқонлар ва чорвадорларга талайгина ёқимли совғалар тақдим этадилар. Турли хил товарлар кўпаяди. Савдони ташкил қилиш яхшиланади. Кўплаб янги магазинлар, шу жумладан, 115 та ихтисослаштирилган магазин, 90 та ўз-ўзига хизмат кўрсатувчи магазин, 250 та товарлар прилавкасиз сотиладиган ва нусхалар асосида сотиладиган магазинлар очилади. 1050 та магазиндан қишлоқ меҳнаткашлари буюртма асосида озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари сотиб олишлари мумкин бўлади.

«Ўзбекбирлашув» советининг 11 мартда бўлиб ўтган кенгайтирилган йиғилишида ана шу рақамлар тилга олинди. Йиғилишда янги беш йиллик план юзасидан КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳаси муносабати билан матлубот кооперациясининг вазифалари муҳокама қилинди.

«Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси Н. И. Супотницкий ўз докладида қишлоқ кооператорларининг янги марраларини характерловчи бошқа кўрсаткичларни ҳам келтириб ўтди.

Йиғилишда Ўзбекистон матлубот кооперацияси ходимларининг 1966 йил учун социалистик мажбурияти қабул қилинди.

«Совет, шунингдек, «Ўзбекбирлашув» правлениеси раисининг ўринбосари Ғ. Ғ. Юсуповнинг КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Умумий таълим мактабларини 1966 йилда тамомлаган ёшларга билим беришни кенгайтириш ва уларни халқ хўжалигида ишга жойлаштириш тўғрисида»ги қарорини бажариш юзасидан матлубот кооперациясининг вазифалари тўғрисидаги докладини ҳам муҳокама қилди.

Совет Ўзбекистон матлубот кооперацияси вакилларининг XII съездини чақириш тўғрисида қарор қабул қилди. Съездни шу йил июнь ойида Тошкентда ўтказиш белгиланди.

Советнинг ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари М. М. Мусахонов қатнашди. (ЎзТАГ).

КЎРИК ҒОЛИБИ

Москвадаги Бутуниттифоқ енгил саноат илмий текшириш институти ҳузурида ташкил этилган кўрикда мамлакатимиз тўқимачилик саноати корхоналарида тўқилган газламалар намойиш қилинди. Тошкент тўқимачилари таклиф қилган газлама нусхалари энг олдинги ўринни олди.

Тошкентликлар ишлаб чиқарган уч рангли гул босилган, гул босишнинг янги технологиясига амал қилинган, полимер смолалар ёрдамида тайёрланган киришмайдиган ва ранги ўзгармайдиган кўйлакбоп газламалар кўрикда биринчи ўринни олди, келгуси йилда кўплаб ишлаб чиқаришга тавсия этилди.

Р. МУҲСИМОВА.

КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳаси муҳокамада

БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ

Қишлоқ хўжалиги

ҚОРАҚАЛПОҚ ШОЛИСИ БЕШ ЙИЛДА

Т. НАУРУЗБОЕВ,
Қорақалпоғистон АССР қишлоқ хўжалик министри

Мамлакатимиз халқ хўжалигини юксалтириш беш йиллик плани бўйича КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасини ўқир эканмиз, қишлоқ хўжалигини ҳам тез суръатлар билан ривожлантириш перспективаларини ҳис этмоқдамиз. Буни Қорақалпоғистон Автоном Республикаси мисолида ҳам яққол кўрамиз.

Автоном республикада пахтачилик, чорвачилик билан бир қаторда шоликорлик ҳам жадал ривожланади. Шу беш йилликда Автоном республикада шоли экиладиган майдонларни 40 минг гектарга етказиш ва 1970 йил охирига қадар 75 минг тонна шоли етиштириш мўлжалланмоқда. Бу йил шоли ҳосилдорлиги камида 40 минг тоннага етказилади ва шундан 37 минг тоннаси давлатга сотилади.

Республикамизнинг агро-мелиорация шароити ҳамда шимолий зоналарнинг ер-сув ресурслари ана шу вазифани беками-кўст бажариш учун катта имкониятлар туғдирмоқда. Бунинг учун шоли ва бошқа экинларни алмашлаб экишни яхшилаш, шу йўл орқали тупроқ структурасини серунум қилиш талаб этилади.

Қорақалпоғистон Автоном Республикаси шоликорлари ўтган йили ҳам катта меҳнат ғалабасини қўлга киритган эдилар. Улар давлат омборларига 1 миллион 578 минг пуд шоли тўкдилар. Шоли етиштириш билан боғлиқ бўлган ишларнинг кўпчилиги механизмлар воситасида бажарилди. Ўтган йили анчагина хўжаликларда шоли механизация кучи билан экилди ва механизация воситасида ўриб-йиғиб олинди. Натижада меҳнат ва маблағ харажатлари анча камайди, маҳсулот таннархи пасайди.

Афсуски, ҳамма хўжаликлар ҳам комплекс механизацияга таяниб иш кўраётгани йўқ. Бир қанча совхозлар мавжуд резерв ва имкониятлардан мақсадга мувофиқ равишда фойдаланмаётирлар. Бунинг оқибатида шоли етиштириш камайиб кетмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз қўриқ ерларни ўзлаштиришга жуда катта эътибор бермоқдалар. Бунинг учун давлат томонидан кўп маблағ ажратилмоқда. Шу маблағ ҳисобига ирригация шохобчалари қурилмоқда, йўлларга асфальт ётқизилмоқда, ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланмоқда, кўркам посёлкалар қурилиб, электрлаштирилмоқда. Автоном республикада ҳам ўтган беш йил ичида капитал қурилишига 50 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди. Бундан ташқари 9 та шоликорлик совхозига кўп миқдорда техника етказиб берилди.

Бироқ, ана шу маблағлардан етарли фойдаланилмаётир. Совхозлар қурилиши жуда секин бормоқда, янги ерларни ўзлаштириш талабга жавоб бермайди, маданий-маиший объектлар қурилиши қаноатланарли эмас.

Республикамизда шоли етиштириш 1962 йилдаги 6774 тонна ўрнига 1965 йили 25 минг тоннага кўпайган бўлса-да, бу фақат экин майдонларини кенгайтириш ҳисобига рўй берди. Республика совхозларида шоли ҳосилдорлиги ҳамон паст, ҳатто кейинги йилларда бирмунча камайиб кетди. Агар 1962 йили шоли ҳосилдорлиги гектарига ўртача 26,0 центнерни ташкил этган бўлса, 1963 йили 25 центнерга, ўтган йили эса 18,8 центнерга тушиб қолди. Кўпгина бригадалар ҳали ҳам ҳар гектар майдондан 15 центнердан, баъзилари эса борйўғи 10 центнердан ҳосил оляптилар.

Бу шунинг учун содир бўлмоқдаки, шоликор совхозларда экин майдонларини яхши ишлашга эътибор берилмайди, фақат янги ерлар очишга ҳаракат қилинади. Натижада илгаридан экин экилиб келган майдонлар ўз ҳолига ташлаб қўйилади. Бир мисол: ўтган беш йил давомида кўпгина майдонлар қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб кетди, янгидан 5300 гектар ер ўзлаштирилди, холос.

Айниқса, «Октябрь», «Майёб», «Олтинкўл» ва бошқа хўжаликларда худди шундай қилинмоқда. Уларда янги ерларни ўзлаштириш учун сарф-харажатлар кўпайиб кетмоқда. Айни вақтда хўжаликлар ерни ўз вақтида экишга тайёрлаш имкониятига эга бўла олмаётирлар. Оқибатда шоли экишнинг энг яхши агротехника муддатлари қўлдан бой бериб қўйилмоқда. Бу эса ўз навбатида ҳосилдорликнинг пасайиб кетишига сабаб бўлмоқда.

1965 йил барча шоликор хўжаликлар давлатга шоли топшириш планларини бажарган бўлсалар-да, «Партия XXII съезди» совхозидан ташқари бошқа совхозлар хўжалик йилини зарар билан якунладилар. Бу зарар 1 миллион 616 минг сўмни ташкил этди.

Шолидан кам ҳосил олинганлиги ва уни етиштиришда кўп маблағ сарфланганлиги маҳсулот таннархини қимматлаштириб юборди. План бўйича 1 центнер шоли етиштиришга 25 сўм 27 тийин харажат қилиниши лозим эди. Амалда эса, ҳар бир центнер шоли етиштиришга 29 сўм 63 тийин сарфланди. Шоли таннархининг бунчалик ошиб кетишига бундан буён сира йўл қўйиб бўлмайди.

Автоном республика шоликорлигининг истиқболи катта. Янги беш йиллик планда шоли етиштиришни янада кўпайтириш кўзда тутилади. Илғор шоликор хўжаликларнинг тажрибаси бунга жуда мос келади. Ҳамма гап ерни яхши ишлай билишда, техникадан самарали фойдаланишда, илғор тажрибаларни ишлаб чиқаришга кенг жорий этишда ва ниҳоят ҳар бир участка юзасидан мутахассисларнинг, бригада бошлиқларининг, барча кишиларнинг масъулиятини оширишда қолган.

Беш йилликнинг тўнғич йилида шолидан мўл ҳосил етиштириш учун мавжуд техникани ҳозирданоқ тахт қилиб қўйиш керак. Шоли экиладиган майдонлар бригадаларга ажратиб берилиши ва бу ерлар ўғитларга қондирилиши зарур. Ҳар бир бригадага, бўлимга ишчи кучлари ва техника воситалари бириктиб қўйилиши керак.

Автоном республика шоликорлари буни яхши ҳис этмоқдалар. Улар суғориш шохобчаларини тез ва сифатли ремонт қилмоқдалар, капитал маблағлардан оқилона фойдаланиш учун ҳамма тадбирларни изчиллик билан амалга оширмоқдалар.

Шоли экин майдонларини текислаш мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи омиллардан бири. Чунки, яхши текисланган майдонлар сувдан яхши баҳраманд бўлади. Шоли учун эса сув айниқса керак. Шундай экан, карталарда пол олиш ишларини экин майдонларининг хусусиятига қараб ўтказиш лозим. Шу билан бирга далага кўпроқ маҳаллий ўғит ташиб чиқариш талаб этилади.

Автоном республика шоликорлари ерлардан оқилона фойдаланиб, деҳқончилик маданиятини тағин ҳам оширадилар, ҳар бир участкада шолидан юқори ҳосил етиштирилишини таъминлайдилар. Бунинг учун улар даставвал алмашлаб экишни кенг йўлга қўядилар, экин майдонларининг қишлоқ хўжалик оборотидан чиқиб кетиши ҳолларига барҳам берадилар.

КПСС XXIII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишга аҳд қилган Қорақалпоғистон Автоном Республикаси шоликорлари кўклам экин кампаниясига пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

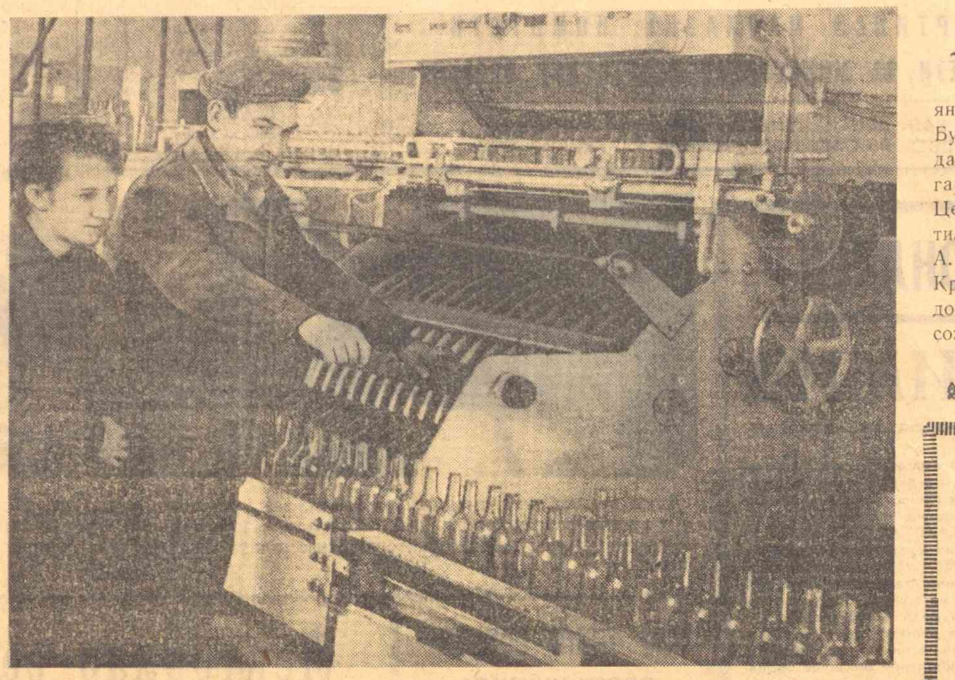

ТОШКЕНТ ёғ-мой комбинати республикамиз пойтахтининг янги корхоналаридан бири бўлади. Бу ерда дастлабки цехларни фойдаланишга топшириш учун тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Цехда замонавий ускуналар ўрнатилган. Суратда: старший инженер А. Бухтояров ва аппаратчи П. Кравцова ўртоқлар соатига 3000 дона шиша ювадиган машинани созламоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

ҲАЁТ ТАҚОЗОСИ

Совет қурилиши

Коммунистик партия ва ҳукуматимиз кейинги йилларда маҳаллий Советларнинг ролини ошириш, уларнинг ҳуқуқ доирасини кенгайтиришга алоҳида эътибор бермоқда. Жумладан, қишлоқ Советлари сессия ва мажлисларида муҳим ҳаётий масалаларни кўрмоқдалар. Ҳаёт қишлоқ Советларининг фаолиятини жонлантиришни, имкониятларини янада кенгайтиришни тақозо этмоқда. КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасида совет демократиясини янада ривожлантириш истиқболлари очиб берилган. Шу муносабат билан биз қишлоқ Советларининг фаолиятини янада яхшилашга қаратилган ўз мулоҳазаларимизни айтиб ўтмоқчимиз.

Қишлоқ Совети ўз территориясидаги хўжалик ва маданий-маиший ҳамда ободончилик ишларига раҳбарлик қилади. Лекин шу нарса ачинарлики, қатор масалаларда область ва район ташкилотлари қишлоқ Советини четлаб ўтадилар. У ёки бу муҳим масалани депутатлар ва активларнинг умумий йиғилишида эмас, колхоз правлениеси ёки совхоз дирекцияси билан маслаҳатлашиб ҳал қиладилар.

Район миқёсидаги йиғилишларда қишлоқ хўжалигига ва бошқа масалаларга доир ишлар кўрилганда қишлоқ Советларининг раислари чақирилади-ю, аммо уларнинг фикр-мулоҳазалари сўралмайди, фақатгина район ижроия комитетларининг йиғилишларида қишлоқ хўжалиги солиғини тўплашнинг бориши, мактаб биноларининг ремонти масалалари кўрилгандагина қишлоқ Совети жавоб беришига тўғри келади.

Яна шуниси қизиқки, колхоз ёки совхоз ишлаб чиқариш планини бажарганда шу территориядаги касаба союз, комсомол ташкилотларининг номи «Ҳурмат тахта»га ёзилади, аммо кўп сонли депутат ва активларга эга бўлган, шу маҳсулотларни тайёрлашда жонбозлик кўрсатган қишлоқ Советининг номи тилга олинмайди.

Қишлоқ Советларининг ўз территорияларидаги барча ташкилот ва муассасаларга раҳбарлик қилиши мақсадга мувофиқдир. Ташкилот ва муассасаларни раҳбар кадрлар билан мустаҳкамлашда қишлоқ Совети билан маслаҳатлашиш керак.

Қишлоқ Советининг фаолиятига салбий таъсир кўрсатувчи омиллардан бири мажлисбозлик ва қоғозбозликдир. Буни қуйидаги мисолларда ҳам кўриш мумкин. Ўзбекистон ССР Конституцияси, Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ Советлари низомининг 22- ва 45-моддасига асосан бир йилда қишлоқ Советида 6 марта сессия, 24 марта ижроия комитет президиуми мажлиси бўлиши керак. Ҳар бир қишлоқ Советида 8 та доимий комиссия бўлиб, маҳаллий Советларнинг доимий комиссиялари тўғрисидаги низомнинг 5-моддасига мувофиқ доимий комиссия мажлислари ҳар ойда бир марта чақирилиши керак, бу бир йилда 96 та мажлисни ташкил қилади. Бу мажлислар албатта қишлоқ Советининг ташаббуси, аралашиши билан бўлади. Республика меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ Советларидаги маҳаллий комитетлар низомига мувофиқ ҳар бир қишлоқ Советида 5,8 тагача маҳаллий комитетлар тузилади. Маҳаллий комитетлар билан эса ҳар кварталда бир марта йиғилиш ўтказилади. Бу демак йилига ўрта ҳисобда 30 га яқин йиғилиш ўтказишга тўғри келади. Бунинг устига қишлоқ аҳолиси умумий йиғилиши тўғрисидаги низомнинг 6-моддасига асосан бир йилда 4 марта аҳолининг умумий йиғилишини ўтказиши керак, шунингдек қишлоқ Советига сайланган депутатлар ўз сайловчилари олдида 2 марта ҳисобот беришлари зарур. Агар қишлоқ Советида ўрта ҳисобда 80 депутат бўлса, у ҳолда 160 та ҳисобот мажлиси ташкил қилиш лозим бўлади. Бундан ташқари қишлоқ Советидан область за район Советларига 20 га яқин депутат сайланди. Бу, қишлоқ Совети сайловчилар олдида депутатларнинг 40 та учрашувини ташкил этиши керак демакдир. Бунинг устига жамоатчи активлар билан йиғилишлар ўтказиши, район партия комитети ва ижроия комитетларининг мажлисларида, колхоз ва совхоз ишлаб чиқариши йиғилишларида қатнашиши керак. Юқоридаги мисоллар шуни кўрсатадики, ҳар куни биттадан мажлис ўтказиш ёки унда иштирок қилиш қишлоқ Советининг зиммасига тушар экан.

Шунинг учун, кўпчилик қишлоқ Советларида бу йиғилишларнинг ҳаммасини ўтказиш мумкин бўлмаганлиги учун ясама қарорлар ёзиб қўйиш билангина чекланилмоқда. Шундай мажлисбозликка чек қўйиш вақти етмадимикин? Бундай ясамачилик қачонгача ходимларнинг вақтини беҳуда олади. Мажлисларда ёзилган қарорларнинг ўзи ўртача ҳисобда 978 бетни ташкил қилади. Қишлоқ Советида 1500 хўжалик бўлса, улардан олинадиган солиқ ва суғурталар ҳақида билдириш хатлари ва квитанциялари учун 15000 бетга яқин бланкалар тўлдириш керак бўлади.

Бунинг устига қишлоқ Советларига ҳар куни тахминан 35-70 киши шикоят ва ариза билан келади. Улар учун справкалар, турли гражданлик актлари ёзилиши керак.

Биз шуларни ҳисобга олиб, чуқур ўрганиб, қишлоқ Советлари тўғрисидаги низом ва қоида-тартибларга тегишли ўзгартишлар киритишни таклиф қиламиз.

Т. СУЛАЙМОНОВ,— Сирдарё область, Зомин районидаги Ленин қишлоқ Советининг раиси, А. МЎМИНОВ — Сирдарё область, Ильич районидаги Пахтаобод қишлоқ Советининг раиси, А. НОРБОБОЕВ — Самарқанд область, Пастдарғом районидаги Ўзбекистон қишлоқ Советининг раиси, И. АБДУРАҲМОНОВ — Андижон область, Учқўрғон районидаги Янгиер посёлка Советининг раиси.

Ирригация

ЯНГИЛИККА КЕНГ ЙЎЛ

Халқимиз ҳар бир гектар суғориладиган ернинг қадрини яхши билади. Айниқса, бўз-қўриқ ерларни ўзлаштириш, янги экин майдонларини кўпайтириш Коммунистик партиямизнинг ҳамма вақт диққат-эътиборида бўлиб келди. КПСС XXIII съездига тақдим қилинаётган беш йиллик план Директивалари лойиҳасида республикамизда 500 минг гектар суғориладиган янги ерлар ишга туширилиши ва 3,5 миллион гектар яйловни сув билан таъминлаш қайд этилган.

Кейинги йилларда республикамизнинг турли районларидаги яйловларни сув билан таъминлаш кенг ривож топди. Эндиликда совет кишиси ҳатто саҳролар табиатини ўзгартиришга қодир. Қизилқум ва Қорақум саҳроларида кўплаб йирик чорвачилик совхозлари бунёд этилмоқда.

Қум барханлари билан қопланган бу жойларда сув ер остидан артезиан қудуқлар ёрдами билан олинмоқда. Натижада саҳролар ўртасида яшил водийлар бунёд этилмоқда. Қорақалпоғистон АССР пармалаш экспедицияси коллективи кейинги йилларда саҳрода чуқурлиги 180-800 метр бўлган 400 дан ортиқ артезиан қудуқ пармалади. Бу «қайнар» булоқларнинг ҳар биридан секундига 20 литргача тоза, тиниқ, ичишга яроқли сув 1-1,5 атмосферада чиқади.

1962 йилгача бу сувлардан фақат чорва молларини суғоришда фойдаланилар эди. Қудуқлар сонининг кўпайиши бу ерда деҳқончилик қилиш имконини берди. Лекин, ер сатҳига чиққан сувни экин майдонига узатиш бироз қийинчиликлар туғдирди. Сув оддий ариқлар ёрдами билан бирор метрга ҳам силжимайди, қумлар орасига шимилиб кетади. Агар ариқларга бетон ётқизилса шамол пайтида уни қум босади ва ариқдан фойдаланиш машаққатли ишларни талаб қилади. Ҳозирги замон қурилиш индустрияси ишлаб чиқараётган қувурлардан бу ерда фойдаланиш мақсадга мувофиқ эмас. Чунки, металл ёки темир-бетон қувурлар анча қиммат ва уларни саҳроларнинг ўртасига ташиб келтириш қийин. Хўш, нима қилиш керак? Ўрта Осиё ирригация илмий гадқиқот институтининг йиғма конструкциялар лабораторияси илмий ходимлари бу масалани ижодий ҳал этдилар. Бундай жойларда армоцемент қувурлардан фойдаланиш ҳар жиҳатдан қулай эканлигини асосладилар ва шундай қувурлар тайёрлаш технологиясини ишлаб чиқдилар.

Қувурлар кўчма полигонда тайёрланади. Полигон ускуналари фақат бир ҳафта ичида монтаж қилинади. Маҳаллий хом ашё барxан қумлари асосий материал сифатида ишлатилади. Шу вақтгача бархан қумларидан темир-бетон конструкциялар тайёрлашда фойдаланиш тавсия қилинмас эди. Чунки улар жуда майда бўлиб, конструкциялар сифатини пасайтирар ва кўп цемент талаб қиларди. Лаборатория ходимлари бархан қумларидан армоцемент конструкциялар тайёрлаш мумкинлигини амалда исботлашга бел боғладилар. Изланиш қувончли самара берди. Цемент билан бархан қуми аралашмасидан тайёрланган қоришмадан торкретлаш (қолипга сепиш) усулида қувур ишлаб чиқариш технологияси яратилди. Биринчи қувурлар синовдан яхши ўтди.

Қорақалпоғистон АССРнинг Чуқурқоқ массивида биринчи тажриба полигони қурилиб, у ерда ўтган йили 300 метрга яқин шундай қувур тайёрланди. Уларнинг диаметри 62 сантиметр, қалинлиги эса ўртача 2,5 сантиметр ва узунлиги 4 метрни ташкил этади. Агар хоссаси шу қувурларга тенг бўлган темир-бетон қувур ишланганда уларнинг қалинлиги 7-10 сантиметр, оғирлиги 2-2,5 марта кўп бўлар эди.

Булардан ташқари, темир-бетон қувурларнинг ҳар бирига 96 килограмм металл, 1,2 кубометр бетон қоришмаси сарф бўлади. Армоцемент қувурларга эса диаметри бир миллиметр бўлган майда қилиб тўқилган 25 килограмм сим ва 0,2 кубометр қоришма ишлатилади. Тайёрлаш учун кетадиган сарф-харажат 25-30 процент камаяди. Армоцемент қувурлар темир-бетон қувурларга нисбатан яхши сув ўтказади ва чидамли бўлади.

Қорақалпоғистон Автоном Республикасидаги яйлов қурилиш-мелиорация трести коллективи бу йил армоцемент қувурлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш, Чуқурқоқ массивида 300 гектар ерни ўзлаштириш режаларини тузди. Шу йўл билан саҳро ўртасида қанчадан-қанча экинзорлар пайдо бўлади.

Беш йилликда республикамизда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш тадбирлари кўрилмоқда. Бунинг учун Мирзачўл, Қарши дашти, Сурхон-Шеробод водийсида жуда кўп тадбирлар амалга оширилади. **Янги ерларни ўзлаштириш, яйловларда артезиан қудуқлар қазишда қурилиш индустрияси ва фан-техника эришган ютуқлардан яна ҳам самарали фойдаланиш лозим бўлади. Ишлаб чиқилган янгиликларни дадиллик билан жорий қилиш ва уларни амалда кенгроқ қўллаш, резервларни тезроқ ишга солиш имконини беради.** КПСС XXIII съездига янги беш йиллик плани юзасидан тақдим қилинаётган Директива лойиҳаларида бу масалага катта эътибор берилганлиги айни муддаодир.

А. АБДУЖАББОРОВ,
Ш. МАҲМУДОВ,
инженерлар.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ТАЛАБ ВА ИМКОНИЯТЛАР

Самарқанд область **«Ленин йўли»** газетасининг деярли ҳар бир сонида Директива муҳокамаларига доир мазмунли мақолалар босилмоқда. Уларда қимматли фикрлар билдирилади. Чунончи, шаҳардаги кўн заводининг директори Ю. Ҳайдаров фақат корхоналар ўртасидагина эмас, балки республикалараро шартномаларини қайта кўриб чиқиш кераклигини айтади. Авторнинг фикрича, бу нарса корхоналар ишлаб чиқариш фаолиятини тубдан яхшилашга, ишлаб чиқаришни бир меъёрда давом этишига имкон беради.

ЁРҚИН УФҚЛАР

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг янги беш йилликка мўлжалланган режалари бўйича Хоразмда ҳам катта-катта ўзгаришлар бўлади, янги қурилишлар қад кўтаради. Бу ҳақда Хоразм область **«Хоразм ҳақиқати»** газетаси «Беш йиллигимиз» сарлавҳали мақоласида батафсил ҳикоя қилади. Масалан, бу ерда кўплаб саноат корхоналари, ҳар хил иншоотлар бунёдга келади. Областда химия тўнғичи — шина-ремонт заводи ишга туширилади. Қўшкўпир ва Боғотда пахта тозалаш заводлари қурилади.

РЕЗЕРВЛАР КЎП

Мўйноқ республикамизнинг асосий балиқчилик районидир. Янги беш йилликда бу ерда балиқ етиштиришни яна ҳам кўпайтириш учун резервлар ва имкониятлар етарли. Мўйноқ район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қ. Қозоқбоев **«Совет Қорақалпоғистони»** газетасида босилган «Қувончли перспективалар» сарлавҳали мақоласида ана шулар ҳақида фикр юритади.

ЯНГИ БИНО — ҚИШЛОҚ КЎРКИ

«Совет Ўзбекистони» саҳифаларида қишлоқ қурилиши бўйича бошланган мунозара бир мутахассис сифатида мени ҳам жуда ҳаяжонлантирди. Қишлоқда кўп бўламан. Пойдевори қўйилаётган, тикланаётган, пардозланаётган иморатларни кўрганимда ич-ичимдан қувонаман, яйрайман. Машъал Хоразм области қишлоқларида янги иморатлар кўплаб қад кўтармоқда. Йил сайин кўп даромад олинаётганлиги, тўкчилик, фаровонлик нишонаси бу

«Деҳқоннинг уйи қандай бўлсин?» сарлавҳали мақолани ўқигач, кўнглимдаги айрим мулоҳазаларни ўртоқлашишга жазм этдим. Аввало, колхозлараро қурилиш ташкилотларининг обрў-эътибори ортиб бораётганини таъкидламоқчиман. Йил сайин хўжаликлардан ва колхозчилардан кўплаб буюртмалар олмоқдамиз. Ўтган йили бизнинг ташкилотимиз қуриб берган бинолар 1964 йилдагидан 46 процент ортиқ бўлди. Бу йил ҳам анчагина уй-жой, маданий-маиший, хўжалик бинолари қуриб фойдаланишга топширилади. Беш йилликнинг тўнғич йилида камида 50 та кўп хонали шинам ва қулай янги уй-жойлар деҳқонлар ихтиёрига берилади. Ташкилотимиз коллективи КПСС XXIII съезди очилиш кунигача 20 та уйни қуриб битказиш учун мусобақани кучайтириб юборди.

Қишлоқ қурилишини тезлаштириш учун трестда зарур тадбирлар амалга оширилмоқда. Ёрдамчи хўжаликлар кўпайтирилмоқда, мавжудлари мустаҳкамланмоқда. Хива район колхозлараро қурилиш ташкилотининг материаллар тайёрлаб берадиган базаси анча кенгайтирилди. Бу ерда темир-бетон полигони барпо қилинди. Ремонт-механика устахонасига ҳам эга бўлдик. Областдаги иккита ғишт заводининг қуввати оширилди, ишлаб чиқариш жараёнлари механизациялаштирилди. Бу йил ташкилотимиз ихтиёридаги ғишт заводларидан яна иккитаси механизациялаштирилади. Бинокор кадрлар тайёрлашни яхшилаш жуда муҳимдир. Шу мақсадда Хива районида янги профессионал техника билим юрти биноси қурилди. Ўқувчилар қабул қилина бошлади. 2-3 йил ичида билим юрти ғишт терувчи, дурадгор, бетончи ва бошқа мутахассисликлар бўйича 150 кадр тайёрлайди.

Колхозлараро қурилиш ташкилотлари тузилганига икки йилгина бўлди. Колхозларда, қишлоқларда қурилиш ишларини авж олдириб юбориш учун кўп ишлар қилиш талаб этилади. Аммо ҳозирги аҳвол мавжуд талаблар даражасида эмас. Қишлоқ қурилишида механизация даражасини кескин ошириш зарур. Областимизда капитал қурилиш ишларини бажарувчи 167-трест бор. Бизнинг ташкилотимизда механизация даражаси шу трестга қараганда 5-6 баравар паст. Жумладан, ер қазиш ишларининг 25-30 процентигина механизмлар зиммасига юкланган. Устахоналаримизда станоклар етишмайди. Гурлан ва Шовот район колхозлараро қурилиш ташкилотларининг устахоналарида дурадгорлик ишлари ҳамон қўлда бажарилмоқда.

Транспорт — қишлоқ бинокорининг зарур ёрдамчиси. Лекин бу соҳада ҳам қўлимиз қисқалик қиляпти. Ихтисослашган автомашиналар йўқлигидан ташкилотимиз адресига келган цемент, шағал, тахта, ёғоч, шиферлар темир йўл станцияларида босилиб ётибди.

Бинокорлар даврасида «қурилиш — лойиҳадан бошланади» деган гап бор. Бу анчайин айтилган гап эмас. Жуда чуқур маъно бор бунда. Қишлоқларда 10-12 жон бир қозондан овқат ейдиган катта оилалар кўп. Лойиҳалаш институтлари тайёрлаб бераётган уй лойиҳалари бундай оилаларнинг эҳтиёжига тўғри келмаяпти. Натижада колхозларда янги типдаги мукаммал посёлкалар барпо қилиш кечикмоқда. Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз посёлкаси гавжумлашиб бормоқда. Ташкилотимиз коллективи қурган кўркам, ҳамма қулайликларга эга бўлган — газлаштирилган, электрлаштирилган, радиолаштирилган уйлар қишлоқ ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Кўпчилик шундай уйлар қуриб бериш ҳақида шартномалар тузяпти. Бироқ якка тартибда ўз «лойиҳалари» бўйича уй-жой қурувчилар ҳали жуда кўп. Уларга мавжуд лойиҳалар манзур бўлмаяпти. Лойиҳалаш ташкилотлари кўп жонли оилаларнинг фикр-мулоҳазаларини ҳам ўрганишлари зарур деб ҳисоблаймиз.

Шундай ҳоллар ҳам бўладики, колхозларга буюртмалар бўйича устахоналар қуриб берамиз. Лекин устахоналар қурилаётганда жиҳозланадиган ускуналар ҳақида ўйлаб кўришмайди. Бино битадию, ускуна келтирилмайди. Кўпинча қурилган устахоналар узоқ вақт фойдаланилмай ётади. Бундан кимга фойда-ю, кимга зиён.

Лойиҳалаш ташкилотлари ва республика «Госстрой»и колхозларнинг техникавий базаси мустаҳкамланиб, машина-трактор парки кенгайиб бораётганини ҳисобга олмаётирлар. Мавжуд лойиҳалар бўйича колхозларда 12 та пахта териш машинасига мўлжаллаб гараж-бостирмалар қуриш кўзда тутилган. Ваҳолонки, областимиздаги аксарият хўжаликлар 30-40 талаб «зангори кема»га эга. Агар биз, қурувчилар колхозлар буюртмаси асосида қурамиз десак лойиҳа бузилади. Лойиҳа асосида қурилмаётган объект учун банклар маблағ бермайди, олиш учун узундан узоқ тортишувлар бошланади. Лойиҳалар ҳаётий бўлиши, мавжуд талаб ва эҳтиёжларни назарга олиб тузилиши керак.

Андижонликлар тажрибаси ибратлидир. Бизнинг областимиз қишлоқларида ҳам уй-жой қурилишида андижонликлар сингари ҳашар усулидан фойдаланилса яхши натижалар беради. Йўл қурилишида ҳашар усули синовдан ўтди. Область партия, совет ва бошқа алоқадор ташкилотлар шу ҳақда бамаслаҳат бир фикрга келсалар, бу тартиб Хоразмда ҳам кенг қулоч ёйса, қисқа муддатда кўп иш бажариш мумкин.

Ҳар бир колхозда қурилиш бригадалари мавжуд. Аммо улардан ҳамма ерда ҳам самарали фойдаланиляпти дейиш қийин. Колхозлараро қурилиш ташкилотларида малакали ишчиларга эҳтиёж катта. Бизнинг ташкилотимиз ишчи кучи билан 60 процент таъминланган. 40 процент ишчи етишмай турибди. Фикримча, колхозлардаги қурилиш бригадаларини бизнинг ташкилотимизга бириктириш фойдали бўлар. Шунингдек, областдаги 2 механизациялашган кўчма колоннанинг тақдирини ҳам ҳал қилиш керак. Аслида, бу колонналар бизнинг ихтиёримизда бўлиши лозим эди. Нима учундир колонналар бир вақтлар 167-қурилиш трестига бириктириб қўйилган. Колонналарни колхозлараро қурилиш трестига ўтказиш ҳар жиҳатдан афзал деб ўйлаймиз.

Ўтган йили 250.000 сўм фойда кўрдик. Ташкилотимиз анча қаддини ростлаб олди. Юқорида айтилган мулоҳазалар эътиборга олинса, қишлоқ қурилишини ривожлантиришда яна ҳам дадил қадамлар қўйилган бўлур эди.

А. РАСУЛОВ,
Хоразм область колхозлараро қурилиш трестининг бошқарувчиси.

«Деҳқоннинг уйи қандай бўлсин?» мақоласи газетхонлар муҳокамасида

ЭКИШГА ШАЙЛАНИБ...

ГАЗЕТХОНЛАР ХАТЛАРИДАН

Мана, баҳор ҳам бошланди. Далаларга, қир-у адирларга майса гиламлари ёйилмоқда. Ерларни барвақт шудгорлаб, яхоб суғориб қўйган деҳқонлар, етарли ўғит жамғарган, ирригация тармоқларини тартибга келтирган деҳқонлар экиш тараддудига тушиб қолишди. Мирзачўлликлар экишолди тадбирларини ҳам изчиллик билан амалга оширяптилар. Редакциямизга келаётган кўплаб хат-хабарларда шулар ҳақда ҳикоя қилинади.

Орденли Андижон области хўжаликларида ҳам, бу борада бир қанча ишлар қилинаётир. Бўз районидаги Жданов номли колхоздан хабар ёзиб юборган ўртоқ Т. Ҳомидовнинг маълум қилишича, колхоз пахтакорлари кўкламга пухта тайёргарлик билан келдилар. Ўзаро мусобақада ўртоқ А. Абдураҳмонов бошлиқ бригада пешқадамликни эгаллаётир. Янги ўзлаштирилган ерларда ташкил этилган бу бригадада ҳар гектар ер текислаш ишлари ниҳоясига етказилибди.

Газетхон ўртоқ Х. Тошпемиров эса Избосқан районидаги Карл Маркс номли колхознинг ўртоқ Т. Алиев бошлиқ бригадаси далаларида шу кунларда давом этаётган қизғин меҳнат жараёни тўғрисида ҳикоя қилади. Бригада аъзолари бу йил 110 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд этишган. Ерлари сифатли шудгорланган бу бригадада етарли миқдорда ўғит жамғарилди. Арик-зовурлар ҳам тозалаб битилди. И. Исмоилов, А. Маматов, Т. Эргашев, И. Холматов, Н. Ортиқалиев ўртоқларнинг Москва, Андижон, Ленин, Хўжаобод, Янгиқўрғон районларидаги айрим хўжаликлар далаларидан ёзиб юборган хат-хабарларида ҳам деҳқонларнинг фидокорона меҳнатлари мадҳ этилади.

— Ўзбекистон районидаги «Ғаниобод» совхозининг «Ғаниобод» бўлим пахтакорлари, — деб ёзади ўртоқ Й. Мирзаев, — КПСС XXIII съезди шарафига бошланган мусобақада пешқадамлик қилаётирлар. Беш йилликнинг дастлабки йилида ҳосилдорликни гектар бошига 30 центнерга етказиш бўлим деҳқонларининг қатъий аҳди. Ҳозир бу ерда ерга ўғит бериш, маҳаллий ўғит жамғариш тез суръатлар билан давом этяпти. Х. Жалилов ва К. Тошпемиров ўртоқлар эса Олтиариқ районидаги «Ленинград» колхози азамат деҳқонларининг кўкламга тайёргарлик борасидаги ишлари ҳақида ҳикоя қиладилар. Пахтаоролликлар ташаббусига қўшилган бу хўжалик мутахассислари ҳар гектар ерга 8—10 тоннадан маҳаллий ўғит тайёрлаш учун курашаётирлар. Ерларга ҳозир ўғит бериш ҳам қизғин бормоқда.

Шу кунларда Янгиобод районидаги «Қизил Юлдуз» колхози далаларида ҳаёт қайнамоқда. Қайси бригада даласига бормайн, экиш олди тадбирларини изчил равишда амалга оширилаётганлигини кўрасиз. Ўртоқ О. Жавлиев бошлиқ бригада бу соҳада пешқадамлик қилаётир. Бу йил гектаридан 35 центнердан хирмон кўтаришни мўлжаллаётган бригада аъзолари ҳар гектар ерга 8 тоннадан маҳаллий ўғит солдилар. Маҳаллий ўғит жамғариш давом этяпти. Арик-зовурлар аллақачон тозалаб қўйилган. Шу райондаги «Ленин учқуни» колхози азаматлари ҳам экишга пухта ҳозирлик кўришаётир. Х. Турдиев, Х. Қуконов ўртоқларнинг шу мазмундаги хат-хабарлари олинди.

— Норин районидаги «Иттифоқ» колхозининг Акмал Элманов бошлиқ бригадаси аъзолари, — деб ёзади ўртоқ И. Уринов, — бу йил 159 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил олишга бел боғлашди. Бригада коллективи сўзининг устидан чиқиш учун жуда қизғин киришди. Ҳозир ерлар деярли ҳайдаб чиқилди. Маҳаллий ўғит жамғариш ҳам давом этмоқда. Пайариқ, Самарқанд, Булунғур районларидан хат-хабар йўллаган Ғ. Музаффаров, О. Каттабеков, С. Тўраев ўртоқлар ҳам баҳорги ишларни уюшқоқлик билан туғаллаётган илғор хўжаликларнинг самарали ишлари тўғрисида ҳикоя қиладилар.

Бухоро, Сирдарё областлари ҳамда Қорақалпоғистон АССРдан олинган бошқа қатор хат-хабарларда ҳам дала меҳнаткашларининг қизғин ҳаракатлари акс эттирилган.

„ТАШАВТОМАШ» заводи коллективи биринчи квартал планини муддатидан илгари бажариб, қўшимча равишда 200 дона трактор прицепи тайёрлаб бериш учун мусобақани авж олдирмоқда. Суратда: (чапдан) мастер К. Лапшин, контролёр Н. Цирина ўртоқлар тайёрлаб чиқарилаётган прицепларнинг техникавий ҳужжатларини кўздан кечирмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

Бўз районининг чорвадорлари тайёрлов пунктларига 112,5 тонна гўшт топшириб, биринчи квартал планини 122 процент бажардилар.

Райондаги «Ленинчи» колхозининг паррандачилари эса давлатга 11 минг дона ўрнига 25 минг дона тухум топшириб, биринчи квартал планини 227 процент бажардилар.

●

Фориш районининг чорвадорлари ҳам катта ғалабани қўлга киритдилар. Давлатга гўшт ва тухум топшириш биринчи квартал планлари ошириб адо этилди. Пландаги 243 ўрнига 309 тонна гўшт тайёрланди.

●

Наманган районидаги Охунбобоев номли колхоз сут тайёрлаш биринчи квартал планини муддатидан илгари адо этди. Давлатга пландаги 33 ўрнига 37,5 тонна сут топширилди.

МАҲОРАТ

ЭНГ ЯХШИ ЛЕКТОРЛАРИМИЗ

Шовот районидаги «Ленинград» колхози территориясида бир қабристон бор. Уни Юсуф Ҳамадоний деган «авлиё» номи билан аташади. Бу қабристон сўнгги йилларгача «муқаддас» зиёратгоҳ, айрим текинхўр руҳонийлар уяси бўлиб келди.

Фалсафа фанлари кандидати Янгибой Ражабовни шу колхозда динга қарши темада лекция ўқишга таклиф этишди. «Вазифа ниҳоятда мураккаб. Диндорлар ҳиссиёти билан ҳисоблашиш, уларни ишонтира билиш, фақат ишонтира билиш керак...» кўнглидан ўтказди у.

— Олдиндан пухта тайёргарлик кўриб, савол-жавоб кечаси ўтказганимиз маъқул, — таклиф этди лектор.

Савол-жавоб кечасида диндан аллақачон юз ўгирган кишилар ҳам, динга ишонувчилар ҳам ҳозир бўлишди. Лектор йиғилганларга мурожаат қилди:

— Мен лекция ўқишдан олдин сизларнинг гапингизни эшитмоқчиман. Орангизда динга ишонувчи кишилар ҳам бордир. Уларга эътиқод эркинлиги берилган. Лекин, дин-хурофотга ишонувчилар тобора камайиб бормоқда. Биз динга қаршимиз, уни уйдирма деб ҳисоблаймиз. Хўш, бу фикрга ким қўшилмайди? Юрагингизда бор гапни тортинмай ўртага ташлайверинг.

— Ўғлим, чамамда «худо йўқ» деяпсиз. Бобо колонларимиз худога ишониб, тоат-ибодат қилиб келганлар. Наҳотки, уларда бизчалик ақл-идрок бўлмаган бўлса?!

Соқолига оқ оралаган кишининг бу саволи суҳбат учун муқаддима бўлди. Лектор ибтидоий жамият кишиларининг табиат олдидаги ожизлиги, диннинг пайдо бўлиш тарихи ҳақида қисқа, лўнда қилиб гапирди. Сўнгра ислом дини Ўрта Осиё халқларига қон ва қилич билан кириб келганлигини, унинг меҳнаткаш халққа зарарини тушунтирди.

Савол берган кишининг эътиқоди ўзгармаса ҳам лекторнинг гаплари унга таъсир қилганлиги сезилиб турарди.

— Юсуф Ҳамадоний деган киши авлиё бўлганми?

Бу саволга жавоб бериш учун лектор узоқ тарихга мурожаат қилди. Эроннинг Ҳамадон шаҳрида яшаб ўтган бу реакцион руҳоний ҳақидаги ёлғон сафсаталар, ҳатто унинг жасади Хоразмга дафн этилмагани ҳақида лектор батафсил ҳикоя қилиб берди. У Юсуф Ҳамадоний тўғрисида саволлар тушишини кутган, бу руҳонийнинг кимлигини билиб қўйган эди.

— Юсуф Ҳамадоний қабристонида чилла ётиб дардига шифо топган кишилар, фарзанд кўрган хотинлар бор эмиш. Бунинг сири нимада экан?

Лектор «эмиш, эмиш»ларга ишониш хато эканлигини айтди ва кечада қатнашаётган врачга қаради. Врач, қабристонга шифо истаб келган ва дардига дард қўшилган, кейинчалик касалхонада даволаниб соғайган беморлар ҳақида конкрет мисоллар келтирди.

Қабристонга ўрнашиб олган текинхўрларнинг башараси суҳбат давомида очилаборди. Илгари шу қабристонда жойлашиб қолган, ўзини «эшон» деб эълон қилган Низомиддин Хўжаевнинг область газетасида босилган мақоласи ўқиб эшиттирилди. У дин-хурофот ниқоби остида кишиларни алдаб келганлигини, энди кўзи очилганлигини бу мақолада эътироф қилган, кишиларни динга ишонмасликка даъват этган эди.

Савол-жавоб кечаси қишлоқ меҳнаткашларида унутилмас таассурот қолдирди. Шундан кейин Юсуф Ҳамадоний қабристонига борувчилар камайди, руҳонийлар тузоғига илинган айрим анқов кишилар диний маросимлар ва урф-одатларга риоя қилмай қўйишди.

— Биргина лекция ёки савол-жавоб кечаси диндор кишини эскилик сарқитидан батамом халос қилолмайди. Атеистик пропагандада изчиллик, маҳорат ва бардош керак, —дейди Янгибой Ражабов.

Шундай маҳорат, санъат ва бардош унинг ўзида мужассам. Янгибой ака динга қарши темаларда системали равишда теран мазмунли, жозибадор лекциялар ўқияпти. Шуниси характерлики, Я. Ражабов кишилар қалбига тез кириб бориб, аудиторияни ўзига торта билади, кишиларни ишонтиролади.

Урганч шаҳридаги 10-маҳаллада «Рўза ва унинг меҳнаткашлар учун зарари» деган лекция ҳам савол-жавоб билан бошланди. Рўзанинг ҳам моддий, ҳам маънавий зарари, касалликларга олиб келиши, бутун реакцион моҳияти кўз олдида гавдалангач, рўза тутганлар ҳам иккиланиб қолишди. Эртаси кунинёқ «фалончи касаллиги сабабли рўзани очибди» деган гаплар бўлди. Аслида бу «касаллик»нинг эмас, балки лекторнинг илҳомбахш, оташин сўзлари натижаси эди. Ҳозир шу маҳаллада Я. Ражабов ташаббуси билан очилган халқ университети ишлаб турибди.

Янгибой Ражабов коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принципларига оид темаларда ҳам лекциялар ўқиб туради. «Совет кишисининг олижаноб фазилатлари», «Ахлоқ тўғрисида дин ва фан» каби мавзуларда ўқиган лекциялари, газеталар ва телевидениеда чиқишлари, пропагандистлар семинарларидаги методик маслаҳатлари тингловчилар томонидан қизғин кутиб олинди. А. Раҳмонов, А. Нурматов, С. Юсупов, Б. Ҳабибуллаев каби атеист-лекторлар Я. Ражабовнинг ёрдами, маслаҳатлари учун ундан миннатдор.

Хоразм давлат педагогика институти марксизм-ленинизм кафедрасининг мудири, «Билим» жамияти область ташкилоти раиси, фалсафа фанлари кандидати Янгибой Ражабовнинг лекторлик маҳорати кўплар учун ибратлидир.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Хатларингизга ЖАВОБ беремиз

ҲАҚЛИ ТАЛАБ ҚОНДИРИЛДИ

«Эски Анҳор» совхози ташкил қилинганига анча бўлди, лекин совхоз ишчиларига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш соҳасида етарли иш қилинмаётир. Совхоз посёлкаси радиолаштирилмаган, ойлаб кинофильмлар кўрсатилмайди. Агитпункт доимо берк туради. Кутубхоналар иши талабга жавоб бермайди. Совхоз ишчиларидан олинган хатда шундай дейилган эди.

Редакция хатни Чироқчи район ижроия комитетига юбориб, унда келтирилган фактларни текшириб кўришни, йўл қўйилган камчиликларни туғатишга қаратилган тадбирлар белгилашни илтимос қилди. Район ижроия комитети қуйидаги жавобни юборди.

Текширишда меҳнаткашларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. «Эски Анҳор» совхози посёлкасини бу йил тўла радиолаштириш планлаштирилди ва бу тадбир амалга оширилмоқда. Совхоз учун киноаппарат ва киномеханик ажратилди. Сўнгги ойлардагина 86 кинофильм кўрсатилди. Агитпункт мунтазам ишлаб турибди. Унинг атрофига уюшган 80 агитатор ишчилар орасида тушунтириш ишларини олиб бормоқда. Шунингдек, совхозда 5 та кутубхона аҳолига маданий хизмат кўрсатмоқда.

ҚЎШИҚЛАР ҲАҚИДА

Қўшиқ — оғзаки ижодимизнинг ҳам, ёзма ижодимизнинг ҳам энг оммавий туридир. Халқ меҳнатда ҳам, роҳатда ҳам ҳамиша қўшиққа мурожаат этади. Хўш, бу қўшиқларни ким яратади? Маълумки, бирини халқ ўзи яратса, бири бастакор ва шоирнинг ижодий парвози бўлиб майдонга чиқади. Демак, қўшиқ эгизак туғилади, яъни яхши шеър билан яхши куй бир-бирига мос, бир-бирига ҳамоҳанг яратилади. Қўшиқ яратишнинг машаққати ва асосий шартларидан бири мана шу.

Шундай ижодий меҳнат билан туғилган ажойиб қўшиқларимиз бор. Бу қўшиқлар бир айтилгандаёқ қулоққа қуйилиб қолади, дилни қитиқлайди ва дилдан тилга чиқади. Бу қўшиқлар қалб мулкига айланади.

Мана шунақа қўшиқларимиз орасида баъзан қулоққа ботмайдиган, шеър билан куй эгизак туғилмаган, бир-бирига қовушмаган қўшиқлар ҳам учраб туради. Одатда яхши куй ёмон шеърнинг айбини яшириб кетади, дейдилар. Йўқ, яхши куй орасида нўноқ шеър гуруч ичида курмак кўринган-дай ажралиб туради, у ёқимли куй билан бирга ҳазм бўлиб кетмайди. Мана бир чиройлик куйга айтиладиган сўзлар:

ХВС рулида Турсуной
чаққон,
Оқ олтин тераркан, элига
ёққан.
Коинот сирини очиб
Гагарин,
Кўксига энг олий орденлар
таққан.
(О. Расулов сўзи).

Бу шеърнинг мазмуни дуруст бўлса ҳам, шеър сифатида у жуда жўн, ҳароратсиз. Бу шеър куйнинг қанотини кесиб қўйган, у баланд парвоз қилолмайдиган бўлиб қолган. Кўпинча, бунинг тескариси ҳам бўлади. Баъзи чиройлик шеърларни ёмон куй қурбон қилади. Бу яхши шеър ёмон куйнинг умри билан яшаб, тезда йўқолиб кетади. Бу нарса шуни талаб қиладики, қўшиқчиларимиз яратган қўшиқларининг умрини ўйлашлари, бунинг учун шоир ҳам, бастакор ҳам ва ижрочи ҳам бир-бирларига талабчан бўлишлари зарурияти туғилади.

Қўшиқларимизнинг бир қисми ишқий — севги қўшиқларидир. Бу мавзудаги қўшиқлар тобора кўпаяпти. Лекин шу нарса билиниб қоляптики, севги ҳақидаги қўшиқларимизнинг мавзу доираси жуда тор. Улар фақат ёр ва ёр висолидангина иборат бўлиб қолади. Ваҳоланки, севгининг маъноси жуда улуғ. Севги кенг маънодаги инсоний туйғудир. Севги мавзусининг мана шу социал томонлари ҳақида қўшиқларимиз кам. Ёр ҳақидаги қўшиқларимиздаги севги ҳам кўпинча яланғоч, сийқа кўринади. «Севгининг ўзи ҳам социал аҳамиятга эга-ку» деган тушунча билан замонавийликдан, ҳозирги замон нафасидан маҳрум, ўта интим, яланғоч ишқий шеърлар, қўшиқлар пайдо бўляптики, бу қўшиқлардаги шеър ўтмишдаги нўноқ шоирларнинг шеърларидан фарқ қилмайди. Уларда на ўтмиш шеъриятимизнинг мафтун қилувчи нафаси бор, на ҳозирги шеъриятимизнинг камолати ва мазмуни. Бу шеър қайси замонда ёзилганлигини билмайди, киши. Мана бир қаламкашнинг қўшиқ қилиб айтилаётган «Кокилинг» деган шеъри:

Майда сумбул кокилингдир,
кифтинг узра тол-тол,
Мен эрурман ҳар толин
кўзима суртишга зор.
Шул сабабдан кўзларимдур
йўлларингда интизор,
Турмасам сўзимда бўлсин
кокилинг бўйнимга дор.
(А. Каримов сўзи).

Шу шеърдаги гаплар классик поэзиямизда такрор-такрор гўзал сатрларда айтилган гаплардир. Бу жиҳатдан бу шеърда янгилик, оригиналлик йўқ. Агар қўшиқчига шу гаплар керак бўладиган бўлса, ўтмиш шеъриятимиздаги бу гапларнинг энг яхши образли ифода намунасини топиб айтгани дурустроқ бўлар эди. Бу қўшиқда шоир ўтмишдаги баъзи шоирлар сингари кокилга зор, кокилга мажнун бўлиб кўринади. Аммо тексда инсон қалби, гўзаллиги, унинг бой маънавий дунёси, севги фазилатлари очилмайди.

Ана шунақа мавҳум, яланғоч, маъносиз севги ҳақида қўшиқлар ёзиш айрим тажрибали шоирларимизда ҳам, ёш шоирларимизда ҳам учраяпти.

Қўшиқларимиз орасида насиҳат қўшиқлари ҳам тез-тез учраб туради. Бу мавзудаги қўшиқлар сийқаланиб қоляпти. Бу қўшиқларнинг бадиий савияси паст ва оҳанги йиғлоқи. Бу қўшиқларнинг мақсади яхши бўлса ҳам, лекин бу мақсад баёнчилик, қуруқ дидактика билан таъсирсиз айтилган. Бу насиҳат қўшиқларининг баъзилари эса тарбиямизнинг янгича мазмунидан маҳрум. Масалан, мардликни тарғиб қилувчи айрим қўшиқларда бемаъни мардликка даъват этилади. «Дўстинг учун заҳар ич» деган фикр нотўғри талқин қилинади.

Халқ достонларидан олиб айтилаётган қўшиқларимизнинг ҳам мазмуни ва бадиий жиҳатдан саралаш, айрим қайғули қўшиқлар ўрнини оптимистик руҳдаги термалар билан тўлдириш лозим бўлиб қолди.

Қўшиқчилигимизда классик шеъриятимиз намуналари ҳам кўп. Навоий, Бобир, Муқимий, Фурқат сингари тийран сўз санъаткорларининг ажойиб шеърлари яхши куйларда ўз садосини топмоқда. Лекин айрим бастакорларимиз ва хонандаларимиз ўтмиш меросдан фойдаланиш ва ундан танлашда баъзан нотўғри йўлга кириб кетадилар. Диний-мистик, пессимистик, баъзан мазмунан қуруқ ғазалларни танлайдилар. Улар бу ғазалнинг мазмунини чуқур тушунмасдан туриб айтаверадилар. Мана бир ҳаваскор хонанда ўз қўшиғида нималар дейди:

Сенга ошиқ бандалар
дийдорингга муштоқдир,
Фоний дунёда эмас,
маҳшарда кўргаймиз сени.

Хонанда шеърдаги бу ошиқнинг кимга ошиқ эканлигини ва маҳшарнинг маъносига тушунмадимикин? Биз бунақа қўшиқларга қўшилолмаймиз, жўр бўлолмаймиз, албатта.

Замонавий, ажойиб мазмундор қўшиқларимиз орасида мана шунақа мажруҳ, ҳаётимиз учун бегона қўшиқлар ҳам баъзан эшитилиб қолганлигига таажжубланамиз. Бундай қўшиқлар кўпинча область ва район саҳналарида эшитилади. Бу ердаги концерт репертуарларини, уларнинг ғоявий-бадиий савиясидан хабардор бўлиб туриш концерт ташкилотларининг асосий вазифасидир.

Республикамизда қўшиқчилигимиз билан шуғулланадиган ёзувчилар союзи, композиторлар союзи, радио ва телевидение Давлат комитети қошидаги репертуар коллегияси, филармония ва эстрада раҳбарлари қўшиқчилигимиз аҳволидан ҳамиша кўз-қулоқ бўлиб туришлари лозимдир.

Қўшиқчилигимизда яна бир муҳим масалани тушуниб етмоқ вақти келди. Бунда биз мелодист бастакорлар билан симфония бастакорлари ижодидаги баъзи фарқни кўзда тутяпмиз. Баъзилар мелодистлар ёзган қўшиқлар ёқимли бўлади, симфония асарлари баъзан қулоққа ёқмайди, дейдилар. Бу гапда ҳам бир қадар ҳақиқат бор. Ҳақиқатан ҳам, айрим композиторларимиз хом-хатала симфоник асарлари билан музикамизнинг бу туридан тингловчиларни совутиб қўйганлар. Бу куйлар қуруқлиги, таъсирсизлиги билан киши дилига кира олмади. Симфоник музикамизда бу нуқсонлар ҳозир тузатиляпти. Лекин шуни ҳам айтиш керакки, мелодистларнинг ҳам ҳамма қўшиқлари бир хилда яхши, ёқимли бўлабермайди. Уларнинг ижодида ҳам бир-бирига ўхшашлик, тақлид, баъзан ўз-ўзини такрор қилган сийқа куйлар ҳам учраб туради. Симфонияда ҳам шундай. Лекин унда ҳам яхши, кишини мафтун қиладиган кенг оммалашиб кетган қўшиқлар ва опера асарлари яратиляпти. Буни биз жуда кўп қўшиқлар музикасида ва айниқса С. Юдаковнинг «Майсаранинг иши» ва Р. Ҳамроевнинг «Зулматдан зиё» операсида яққол кўрдик. Ундаги халқ куйлари асосида яратилган дуэтлар, ариялар халқнинг севимли қўшиғига айланди. Бу асарлар халқимизнинг операга бўлган қизиқишини оширди ва унга жалб қилди. Демак, гап шунда эканки, мелодистлар ҳам, симфония ижодкорлари ҳам баравар халққа манзур бўладиган асарлар яратишга интилишлари керак.

Қўшиқ ижросида ҳам баъзи нарсалар жамоатчиликни ранжитяпти. Ҳаваскор хонандаларни халқ севади. Янги хуш овозлар киши қулоғига тез чалинади. Лекин саҳналаримизда ва телевизорда шу ҳаваскорлардан танлаб чиқаришга, улардаги бирор янгиликни кўрсатишга кам эътибор берилади. Кўпинча саҳнада, телевизор экранида қуруқ ва ёмон тақлидчилар кўринади. Ҳаммадан ҳам шуниси меъдага тегяптики, катта хонандаларимизнинг ҳам, ҳаваскор хонандаларимизнинг ҳам қўлида албатта фақат рубоб ёки тор бўлади. Дутор, тамбур, най, ғижжак каби бошқа музика асбобларимиз-чи? Нима, улар билан қўшиқ айтиб бўлмайдиган бўлиб қолдими? Бу бирёқламалик, бир хилликка ҳам барҳам беришимиз керак.

Қўшиқчилигимизда умуман мавзу торлигини ҳам эслатиб ўтишимиз, бу мавзу доирасини кўп қиррали ҳаётимиз илҳоми билан бойитишимиз зарур. Ҳаётимизнинг ўзи мавзу ва илҳом манбаидир. Санъаткорларимиз халқ ҳаёти билан ҳамқадам бўлсалар, давр ғоялари билан яшасалар, янгиликни сезгирлик билан пайқасалар, мана шунинг ўзи янги мавзу ва янги қўшиқдир. Ҳаётимизга ёт ва индивидуалистик кайфиятдаги қўшиқларга барҳам беришимиз керак. Шундай қўшиқлар яратайликки, унда санъат, адабиётимизнинг кўрки бўлган замонавийлик, новаторлик ва оптимизм жаранглаб турсин. Бу қўшиқларга ҳаммамиз баробар қўшиламиз, жўр бўламиз.

Ўткир РАШИД,
филология фанлари кандидати, доцент.

ЯНГИ ҚУРИЛИШЛАР

ФАРҒОНА ҚУРИЛИШЛАРИ

Фарғоналик бинокор ва монтажчилар партиямиз XXIII съезди шарафига социалистик мусобақани кучайтиришиб, қурилиш сифати ва суръатини тобора оширaётирлар. Улар яқинда Фарғона азот ўғитлари заводида хлоратмагния моддалари ишлаб чиқарувчи янги цехни қуриб бўлдилар. Пахта тозалаш заводида эса, пахта тозалаш ва қуритиш цехини битказдилар.

ИШГА ТУШДИ

Урганчдаги 167-қурилиш тресті бинокорлари катта меҳнат зафарини қўлга киритдилар. Улар силикальцит заводида йилига ўн беш миллион дона ғишт ишлаб чиқарувчи янги корпус қурилишини туғаллаб, фойдаланишга топширдилар. Хива шаҳрида янги тикув фабрикаси, Шовот пахта заводида пахта тозалаш ва қуритиш цехлари қурилиши ҳам туғалланди.

МУЗЛАТИШ КОМБИНАТИ

Қаршидаги 13-қурилиш трестининг бинокор ва монтажчилари музлатиш комбинатини қуриб битказдилар. Бу ерда бир йўла 550 тонна мева, сабзавот, гўшт, балиқ ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини сақлаш мумкин.

МЕҲНАТ САМАРАСИ

Самарқанд суперфосфат заводида янги олтингугурт кислотаси ишлаб чиқарувчи цех барпо этилди. «Кинап» заводида ҳам йилига бир миллион 300 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб берувчи цех ишга тушди. Пахта тозалаш заводида эса линтер цехи ва бошқа корпуслар қад кўтарди. Булар 150-қурилиш тресті бинокорларининг фидокорона меҳнатлари самарасидир.

АРОСАТ...

Мумтоз МУҲАМЕДОВ

Асқар Алиев ижроия комитетга тайинланиб келиши билан аппаратдаги баъзи ходимларнинг хатти-ҳаракати ўзгараверди, улар янги раиснинг эътиборини ўзига тортиш ниятидами, чақириб қолмасмикинлар, деб илҳақ бўлиб ўтирарди. Райижроком инструктори Зокир Қобиловнинг эса оғзи қулоғида — қабулхонадан нари кетмай, эшик олдида ивирсиб юрарди. У, мумкин қадар раиснинг оғзидан чиққанини муҳайё қилишга тиришарди. Ҳар ишда, муомалада раисни нечоғли ҳурмат қилишини сездиргиси келарди. Мабодо, раис иш буюриб қолгудек бўлса, икки қўлини кўксига қўйиб:

— Хўп бўлади, жоним билан Асқар Алиевич, — деб кўзларини ўйнатарди. Ҳатто орқаворатдан «раис акам менга ундай дедилар, бундай дедилар» дея мақтанарди.

Бундан раис бехабар эди. У кўпинча унча-бунча ишни Зокир Қобиловга буюрарди. Вақт-бевақт у ёқ-бу ёққа чиққудек бўлса ўзи билан бирга олиб кетарди. Зокир Қобилов бундан фойдаланиб, «раисимизнинг иши менсиз битмайди», деб бошқалар олдида гердайиб ҳам қўярди.

Раис ижрокомда ишлай бошлаганига беш ой тўлганда қизиқ бир воқеанинг гувоҳи бўлди: инструктор Зокир Қобилов имзоси билан область газетаси саҳифасида босилиб чиққан бир хабарга кўзи тушиб қолди. Хабарни синчиклаб ўқиб чиқди. Ўйланиб кетди. Назарида хабар бошидан охиригача чалкаш туюлди. Унда: «Мусабек Исаев сабзавотчи «Қизил Шарқ» колхозининг раиси, Исабек Мусаев эса пахтакор «Шарқ юлдузи» колхози раиси» деб ёзилибди. Ваҳоланки, акси бўлиши керак эди. Устига устак Исабекни «Пахта йиғим-теримида район бўйича илғор» деб мақтаган бўлса, Мусабекни «тошбақа суръат билан шармандаларча орқада қоляпти!» деб роса чалпипти...

Хабарни ўқиб чиққунча раис тепа сочидан бир тутамини юлиб олаёзди. Рўпарасида ўтирган секретарига қараб деди:

— Инструкторимиз тегирмончи деб кўсани уйғотибди-ку!

Секретарь «им» деб кулиб қўйди:

— Мен ҳам ўқувдим, таваккалига ёзвораверибди-да, қассобга пул бериб, боққолдан даъво қилгандай бўпти-я!

Раиснинг хунобi ошди, «ижроком ходими бўла туриб райондаги қайси колхозда ким раҳбарлигини билмаслик... редакцияни чалғитмоқчи бўлган, сохта фактлар ҳайбаракаллачиси Зокир Қобиловни тартибга чақириб қўйиш керак, албатта!» деган фикрни хаёлидан ўтказди. Аччиқ устида редакцияга телефон қилди. На редактор ва на масъул секретарь бор эди.

— Дарвоқе, йиғим-теримнинг долзарб пайтида газетачилар идорада ўтирадими?! Қайси колхоз-совхоз даласида юришганикин, ким билсин, — дея телефон трубкасини тақ этиб жойига қўйди.

Худди шу хунобгарчилик устига «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси Мусабек Исаев кабинетга кириб келди. Ориятга чидолмаган раис Асқар Алиев билан кўришган заҳоти: энди Исанинг дўпписини Мусага кийгизиб, исполком президиумида каминани дўппослаш томонига ўтдингизми! — деди чимирилиб туриб. — Бу қанақаси, ўртоқ Алиев? Биламан, Сиз раис бўлиб келгандан бери менга тишингизни қайрайсиз. Бўлмаса инструкторингизга айтиб мақола ёздирармидингиз. Хўш, қачондан буён мен сабзавот колхозига раис бўлиб қолдим? Ёки бу ҳам мени бадном қилиш учун қўлланилган чорами! Ҳамма билмаса ҳам сизга маълум-ку. Чигит экишни районда биринчи бўлиб бажарган, ғўза парвариши, уни озиқлантиришда ҳамма вақт пешқадам бўлган менми ёки сабзавот колхозининг раиси Мусаевми?!

Асқар Алиевнинг офтобда қорайган юзи оқарди. Калта, сийрак қошлари чимирилиб, кўзлари аланг-жаланг бўлди. Қалин лаблари титраб кетди. Йўғон, бўйчан гавдасини ростлаб:

— Сиз ҳовлиқманг, ўзингизни босинг! — деди.

— Мен ҳовлиқмайман, бўлмаса аниқланг, исполкомдаги баъзи ҳафтафаҳмлар касри билан эл-юрт олдида масхара бўлайми?

Асқар Алиевнинг тишлари ғижирлаб кетди. Аранг ўзини босиб, аламини стол четидаги кнопкадан олди. Жон-жаҳди билан кнопкани босган эди, котиба кирди.

— Зокирни чақиринг! — деди унга.

Орадан сал ўтмай, кабинет эшиги «тиқ-тиқ» чертилди. Жаҳолатдан тушмаган Алиев «Марҳамат» деди. Эшик очилдию, олдига оқ партуқ тутиб олган оқ қалпоқли ошпаз бола кириб келди. У икки букилиб «Салом хўжайин» деб илжайди.

Асқар Алиев таажжубдан, таажжубдан ҳам кўра ғазабдан ўзини ўнглаб олгунча бўлмай, ошпаз бола сайраб кетди:

— Йўқлатган эканлар, раҳмат. Айни вақтини топибдилар. Битта қўйнинг жигар-буйрагини беш кило пешнобга қўшиб, мариноват қилиб турувдик-да. Ҳай-ҳай, ҳай айни пишриб маҳали-ку.

Раис тутоқиб кетди. Ошпазнинг юзига қаради, шиддат билан кнопкани босди. Котиба кирди.

— Бу Зокирнимас, инструктор Зокирни чақиринг — деди энсаси қотиб.

Олдинда ошпаз бола, орқада котиба, кабинет эшигини аста ёпиб, чиқишиб кетди.

Котибанинг бахтига Зокир қабулхонага энди кириб турган экан, раис чақираётганини айтди.

Зокир қувонганидан ҳамтовоғи ошпаз болага кўзини қисиб саломлашди, қошлари камалак, кўзлари соққа бўлиб ўйнаб кетди.

— Ҳай, ҳай, ҳай, кирамиз, кирамиз, бош устига кирамиз, — дедию, раиснинг олдига нимани дастурхон қилиб кириш устида ўйланиб қолди. Уни айтсаммикин, буни айтсаммикин? Ануни айтсам обрў беш, буни айтсам тўрт, йўқ, мўлжални бешга урамиз, деди-да ўзини раиснинг кабинетига урди.

Обрўнинг беш бўлиши Зокирни ҳовлиқтириб тамадан жовдираган кўзларига парда тутиб қўйган эди. У кабинетда раисдан бошқа одам ҳам борлигини кўрмади:

— Асқар Алиевич, ошиқ олчи: у иш ҳам беш, буниси ҳам, борингки ҳаммаси ҳам беш-да!

Раис пақ эткaзиб столга урди:

— Бас маймун ўйинни! Бу қанақа номаъқулчилик!

Асқар Алиев колхоз раиси олдида турган газетадаги хабарга қўлини бигиз қилиб санчди. Зокир Қобилов бир оқарди, бир қизарди, оғзидаги бўғзида қолди. Кўз олди тинди. Қулоқлари зиринглаб, энди раиснинг бошқа баъзи бир сўзларини ҳам эшитмасди. У аросатда қолганига ақли етди. Ерга кириб кетгудай, мулзам бўлди. Ҳолбуки, у раис газетани ўқиса, яна мени мухбир сифатида ҳам улуғлайди, обрўйим ошади деган фикрда эди.

«Лаънат, обрў орттиришнинг йўли бу эмас экан, афгор бўлдим, эсим борида этагимни ёпиб қолганим маъқул!» — деб ўйларди у. Раиснинг чақиб-чақиб олаётган сўзларига қулоқ солмай, ўз ихтиёри билан ишдан бўшаш ҳақида ариза ёзгани югуриб ташқарига чиқиб кетди.

Ҳ А Ж В

Иккинчи квартал ҳисобига

НУКУС. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Беруний райони паррандачилари давлатга 367 минг донадан зиёдроқ тухум топшириб, биринчи квартал планини муддатидан илгари ошириб бажардилар.

Район паррандачилари шу кунларда иккинчи квартал ҳисобига тухум топширмоқдалар.

1966 ЙИЛГИ ХАЛҚАРО КЎРГАЗМАЛАР

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ҳар йили жаҳон миқёсида ташкил этиладиган халқаро кўргазмалар ва ярмаркаларга тобора актив қатнашмоқдалар. СССР жаҳондаги турли давлатларда ўтказилган кўргазма ва ярмаркалардан 200 дан ошиғида иштирок этди.

Беш йилликнинг дастлабки йилида қандай халқаро кўргазма ва ярмаркалар бўлади? Бу саволга Бутуниттифоқ савдо палатасида батафсил жавоб беришди.

Совет Иттифоқи бу йил Утрехт, Будапешт, Познань, Дамашқ, Измир, Брно, Пловдив ва бошқа жойларда бўладиган 12 та халқаро ярмаркада қатнашади. Ана шу ярмаркаларда СССР намойиш қиладиган экспонатлар ҳақида кенг фикр юритиш мумкин. Лекин гапни лўнда қилиб айтганда, бизнинг мамлакатимиз чет эл кўргазмаларида намойиш қиладиган аксарият экспонатлар жаҳон стандартлари даражасида бўлади.

СССР Лейпцигда ўтказиладиган баҳор ярмаркасида ҳам иштирок этади. Ярмарка март ва сентябрь ойларида ўтказилади. Лейпциг халқаро ярмаркаси Европадаги энг йирик ва қадимий халқаро кўргазмалардан ҳисобланади. Унда жуда кўп мамлакатлар савдо-саноат доираларининг вакиллари қатнашадилар. Совет Иттифоқининг Лейпциг ярмаркасида қатнашишдан мақсади Германия Демократик Республикаси ва бошқа мамлакатлар билан савдо-иқтисодий, илмий-техника, маданий алоқаларни кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлашдан иборатдир.

Лейпциг ярмаркасининг иқтисодий ва савдо соҳасидаги халқаро алоқаларни ривожлантириш борасидаги аҳамияти кўпчилик томонидан тан олинган. Германия Демократик Республикасида ўтган йили Лейпциг шаҳри ва ярмаркасининг 800 йиллиги кенг нишонланганда бутун жаҳон эътиборини ўзига тортди. Юбилей ярмаркасида 75 мамлакатдан келтирилган 10450 экспонат намойиш қилинди.

Совет Иттифоқи Лейпцигда ўтказиладиган бу йилги баҳорги ярмаркада 15 минг квадрат метр жойни эгаллайди. Ўтган йили 780 экспонат намойиш қилинган бўлса, мамлакатимиз бу йилги ярмаркада 817 та йирик экспонатлар комплексини кўз-кўз қилади. Совет павильонида жами 12 мингтага яқин экспонат бўлади. Лейпцигга Совет Иттифоқининг турли районларида жойлашган 280 саноат корхонаси ўз маҳсулотларини юборади. Лейпцигда биринчи марта Эстония ва Литва ССР маҳсулотлари мустақил бўлимларда кўрсатилади.

Бу ярмаркада Ўзбекистон саноат корхоналари ишлаб чиқарган маҳсулотлар ҳам намойиш қилинади. Унда кабель маҳсулотлари, намлик индикаторлари, плотномер гаммалар ва бошқа маҳсулотларнинг намуналари ҳам бўлади. Ўзбекистон корхоналарида тайёрланган буюмлар Утрехт, Дамашқ ва бошқа жуда кўп халқаро ярмаркаларда ҳам кўрсатилади. Экспонатлар орасида Тошкент экспериментал электр машинасозлиги заводида ишлаб чиқарилган совук усулда пайвандлаш машинаси, Тошкент экскаватор заводида тайёрланган «Э-352 А» маркали экскаватор, республикамиз корхоналари ишлаб чиқаришни ўзлаштирган винoларнинг кўпгина хиллари ҳамда бошқа маҳсулотлар ҳам бўлади. Ўзбекистон маҳсулотларини бу йил ўтказиладиган деярли барча халқаро ярмаркаларнинг ҳаммасида учратишингиз мумкин.

Совет кўргазмаларининг учтаси хорижий мамлакатларда — шу йил март ойида Рангунда, март ҳамда апрель ойларида Пхеньянда, октябрь ойида Токиода ўтказилади. Рангунда ўтказиладиган совет кўргазмасида намойиш қилинадиган экспонатларнинг бир қисмини Ўзбекистон корхоналарида тайёрланган маҳсулотларнинг намуналари ташкил этади. «Р — 1923» маркали тўқимачилик машиналари, хилма-хил узумдан тайёрланган винолар ҳамда бошқа кўпгина маҳсулотлар ҳам юборилади.

Бутуниттифоқ савдо палатасининг ташаббуси ва ёрдами билан СССРда ташкил қилинаётган чет эл кўргазмалари йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Шу йилнинг ўзида бизнинг мамлакатимизда 6 халқаро ва 3 йирик саноат кўргазмалари ўтказилади. Ҳозирдаёқ чет эл фирмалари ва ташкилотларидан СССРда 1966 йилда 17 та ихтисослаштирилган кўргазмалар ташкил қилиш ҳақида заявкалар олинди. Апрель ойида Ўзбекистон пойтахти Тошкентда Чехословакия техника ва лаборатория ойналари, химия ҳамда озиқ-овқат саноати ускуналари кўргазмаси бўлади. Бу кўргазмада Чехословакияда тайёрланган «СИАЛ» маркали трубопроводларнинг саноатда қўлланиладиган нусхалари, «ДУ-300» маркали қум фильтрли станциялар, шар колбалар, реактор қозонлар, метабол камералари ҳамда бошқа хил турли экспонатлар қўйилади.

Келгуси ойда Москва шаҳрида Германия Федератив Республикаси фирмаларининг кийимларни химиявий усулда тозалаш ва ўз-ўзига хизмат кўрсатадиган кир ювиш ускуналари кўргазмаси, апрель-май ойларида халқаро баҳорги гул кўргазмаси, май-июнь ойларида Швейцария миллий кўргазмаси, май ойида Ленинградда Франция фирмалари ишлаб чиқарган электрон ҳамда контроль-ўлчов приборлари кўргазмаси, октябрь ойида Москвада Японияда тайёрланган илмий приборлар кўргазмаси ва Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Дания ҳамда бошқа мамлакатларнинг кўргазмалари ўтказилади.

Шу йил 16-29 майда СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмаси территориясида «Ҳозирги замон қишлоқ хўжалиги машиналари ва ускуналари» деб номланадиган халқаро кўргазма очилади. Бу, яқин вақт ичида СССРда ўтказиладиган ихтисослаштирилган халқаро кўрикларнинг учинчисидир.

Бундай кўргазмаларнинг аҳамияти бекиёсдир. Улар илмий-техника ахборотларини кенг алмашлаб туриш, амалий-савдо алоқалари ўрнатиш, кўргазмада иштирок этган мамлакатлар индустрияси эришган энг муҳим янгиликлар билан танишиш имконини беради. СССРда тайёрланган қишлоқ хўжалиги машиналари фақатгина мамлакатимиз далаларидагина эмас, чет элларда ҳам ишлатилмоқда. Совет Иттифоқи ҳозирги кунда қишлоқ хўжалиги техникасини экспорт қилаётган йирик мамлакатлардан бирига айланиб қолди. Мамлакатимиз маркаси босилган машиналар Европа, Осиё, Яқин Шарқ, Африка ва Латин Америкасидаги кўпгина мамлакатларнинг далаларида яхши синовдан ўтди. Мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги машиналари ва тракторлар айирбошлаш бўйича жаҳонда иккинчи ўринни эгаллаб турибди. Трактор чиқариш соҳасида СССР АҚШ ва Англияни орқада қолдириб кетди. 1970 йилда мамлакатимизда 625 минг трактор ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда. Бу илгариги йиллардагига қараганда шундай машиналар тайёрлашни икки баравар кўпайтириш демакдир. Шунингдек, ғалла комбайнлари ишлаб чиқаришни йилига 84 мингтадан 125 мингтага етказиш кўзда тутиляпти.

Ҳозирги замон қишлоқ хўжалиги машиналари ва ускуналари кўргазмасида жаҳоннинг 19 мамлакати иштирок этади. Болгария, Германия Демократик Республикаси, Венгрия, Польша, Финляндия, Австрия, Швеция, Германия Федератив Республикаси, Англия, Чехословакия, Италия, Франция, Швейцария, АҚШ ва бошқа мамлакатлар бу кўргазмада қатнашиш истагини билдирмоқдалар.

Кўргазма қатнашчилари бўлган мамлакатлар ўз корхоналарида тайёрланган замонавий машиналарнинг энг яхши турларини кўрсатиш билан ишлаб чиқаришда эришаётган муваффақиятларини намойиш қиладилар. Ўзбекистон ҳам қишлоқ хўжалиги машиналари ва ғўза қатор ораларини ишлашда қўлланиладиган ускуналар тайёрлаш бўйича мамлакатимизда олдинги ўринларни эгаллайди. Кўргазмада Ўзбекистон машинасозлиги маҳсулотларига катта ўрин берилишининг боиси шунда. «Узбексельмаш» заводида тайёрланган сеялкаларнинг янги хиллари, «Чирчиксельмаш» заводи коллективи ишлаб чиқаришни ўзлаштирган «КРХ-4» маркали культиваторлар, «Узхимсельмаш» заводи маркаси босилган олов пуркагич культиватор, «Ташсельмаш» заводи ишлаб чиқараётган «ХТ-1,2» пахта териш машиналари, яқиндагина кўплаб ишлаб чиқарила бошлаган тўкилган пахтани териб олувчи машина ва бошқа жуда кўп механизмлар кўрсатилади.

Кўргазманинг совет бўлимида 619 экспонат намойиш қилинади. Уларнинг кўпчилигини қишлоқ хўжалиги техникаси янгиликлари эгаллайди. Унинг совет бўлимини айланган киши СССРда замонавий қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ютуқлари билан танишади. Кўргазма хорижий мамлакатлар фирмалари ҳамда ташкилотлари билан савдо алоқаларини кенгайтириш, мамлакатимиз мутахассислари билан бошқа мамлакатлар мутахассисларининг илмий-амалий алоқаларини мустаҳкамлаш, шунингдек, қишлоқ хўжалигини интенсификация қилиш, қишлоқ хўжалиги машинасозлигининг муҳим проблемаларини ҳал қилиш тажрибалари билан ўртоқлашишга ёрдам беради.

М. БОБОХОНОВ,
(«Совет Ўзбекистони»нинг Москвадаги штатсиз мухбири).

Халқаро ҲАЁТ

ТОШКЕНТ РУҲИ

Ҳиндистон ярим оролида яқинда бир эмас, бирнеча Тошкент қишлоғи пайдо бўлди. Ҳиндистон шаҳарларида кўчаларга Тошкент номи қўйилди. Ярим оролда Тошкент исмли чақалоқлар ўсмоқда. Буларнинг ҳаммаси Ҳиндистон ва Покистон халқлари Тошкент учрашуви натижаларини нақадар мамнуният билан кутиб олганликларини, Тошкент руҳи Осиёдаги бу икки мамлакатда нақадар қадрли бўлиб қолганини кўрсатувчи далиллардир.

Тошкент учрашуви бир-бири билан очиқдан-очиқ жанг қилаётган икки давлат ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини тиклаш ва ўзаро иқтисодий, маданий алоқаларни ривожлантиришга йўл очиб берди. Шунинг учун ҳам Тошкент Декларациясини Ҳиндистон ва Покистон халқларигина эмас, балки барча тинчликсевар халқлар зўр мамнуният билан кутиб олдилар.

Тошкент Декларациясининг имзоланганига икки ой бўлди. Вақт ўтган сайин Декларациянинг аҳамияти ортиб бораётир. Ҳиндистон ва Покистон давлат арбоблари Тошкент Декларациясини амалга оширишга тайёр эканликларини билдирибгина қолмай, бу Декларация моддама-модда бажарилишини таъминламоқдалар. Ҳиндистон ярим оролидан олинаётган хабарлар ана шуни кўрсатиб турибди: икки давлат ўртасида дипломатик муносабатлар тикланди, кема ва самолётлар қатнови йўлга қўйилди. Почта ва телефон-телеграф алоқаси тикланди. Кунн кеча Ҳиндистон ва Покистон қўшинлари олдинги позицияларига тўла қайтарилганлиги тўғрисида яна бир хабар келди. Икки мамлакат ўртасидаги уруш вақтида асир тушган солдатларнинг ўз юртига қайтиб келаётганлиги ҳам бевосита Тошкент Декларациясининг натижасидир. Шу билан бирга ҳар икки мамлакат ўртасида савдо-сотиқ ва иқтисодий алоқаларни ривожлантириш режалари тузилмоқда. Бинобарин Тошкент руҳи ривожланмоқда ва мустаҳкамланмоқда.

Тошкент Декларацияси Ҳиндистон ва Покистон халқларининг туб манфаатларига жавоб берганлиги учун ҳам икки мамлакат кенг жамоатчилиги орасида катта обрў топди. Ҳиндистон ва Покистон ўртасидаги ҳарбий конфликт халқлар бошига уруш нақадар оғир мусибатлар келтиришини кўрсатди. Халқларга уруш эмас, тинчлик керак. Ҳиндистон Бош Министри Индира Ганди «Монд» газетасининг мухбири билан суҳбатда ҳар иккала мамлакат олдида турган проблемалар бир-бирига ўхшаш эканлигини ва бу проблемаларни биргаликда куч-қувват сарфлаб ҳал қилишдан ҳар икки мамлакат ҳам манфаатдор эканлигини таъкидлади. Ҳиндистон ва Покистон ҳукуматларининг мамлакатлар ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга интилаётганлиги мақсадларнинг умумийлигига асослангандир.

Жаҳон матбуоти Ҳиндистон — Покистон давлат арбобларининг учрашувини ташкил қилишда, музокараларнинг самарали якунланишида Совет ҳукуматининг олижаноб ролини таъкидламоқда. Совет Иттифоқи тинчлик, халқларнинг тенг ҳуқуқлилиги ва дўстлиги сиёсатини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Совет ҳукумати Осиёдаги икки давлат ўртасида вужудга келган ҳарбий можарони бартараф қилишда ўзининг холис хизматини таклиф қилганда ана шу тинчлик сиёсатига асосланган эди. Тошкент учрашуви яхши ният ва самимийлик билан музокара олиб борилса, низоли масалаларни тинч йўл билан ҳал қилиш мумкинлигини бутун жаҳон жамоатчилиги олдида исботлаб берди. Покистон ва Ҳиндистон давлат арбобларининг учрашувини ўтказишда ташаббускор бўлган Совет Иттифоқи бирор томонга ҳам тазйиқ ўтказган эмас, балки ўзининг холис миссиясини ўтади. Ҳиндистон ташқи ишлар министри Сваран Сингх Ҳиндистон парламентининг халқ палатасида сўзлаган нутқида шундай деди: «Совет Иттифоқи Тошкент Декларациясининг қабул қилинишига эришмоқ учун Бош Министр Шастрига бевосита ҳам, билвосита ҳам тазйиқ кўрсатгани йўқ. Декларация Ҳиндистон билан Покистондаги 600 миллионли аҳолининг манфаатларини кўзлаб туриб имзоланди». Чиндан ҳам икки мамлакат ўртасидаги ҳарбий конфликтнинг тугатилиши иқтисодий вазифаларни амалга ошириш, Ҳиндистон ва Покистон мустақиллигини мустаҳкамлаш ва халқлар турмуш даражасини яхшилаш учун янги истиқболлар очиб берди.

Ҳиндистон Покистон Декларацияси тинчлик кучларининг ғалабаси Совет Иттифоқи изчиллик билан ўтказиб келаётган тинчлик сиёсатининг тантанаси бўлди. Шу муносабат билан Ҳиндистонда чиқадиган «Индиан экспресс» газетасининг совет дипломатиясига берган баҳосини келтириб ўтиш ўринлидир. «Совет дипломатияси, — деб ёзган эди газета, — янги типдаги дипломатиядир. У низоли масалаларни ҳал этишда тақлид қилиш мумкин бўлган дипломатия намунаси бўлиб қолади».

Тошкент руҳи халқаро кескинликни кучайтиришга уринаётган реакция кучларига зарба бўлди. Империализм Жанубий Вьетнамда қонли урушни кучайтирган, турли қитъаларда кескинликни авж олдираётган бир пайтда Совет Иттифоқининг холис хизмати туфайли Тошкент учрашувининг муваффақиятли якунланиши дунёдаги барча тинчликсевар халқларга Совет Иттифоқи уларнинг ҳақиқий дўсти эканлигини кўрсатди. Байрутда чиқадиган «Аннидо» газетаси бу ҳақда яхши айтди: «Совет Иттифоқи аввалгидек, ўзининг олижаноб позицияси билан интернационализм, халқлар ўртасида тинчлик ва тинч-тотув яшаш принципларига тўла содиқ эканлигини яна бир бор исботлади».

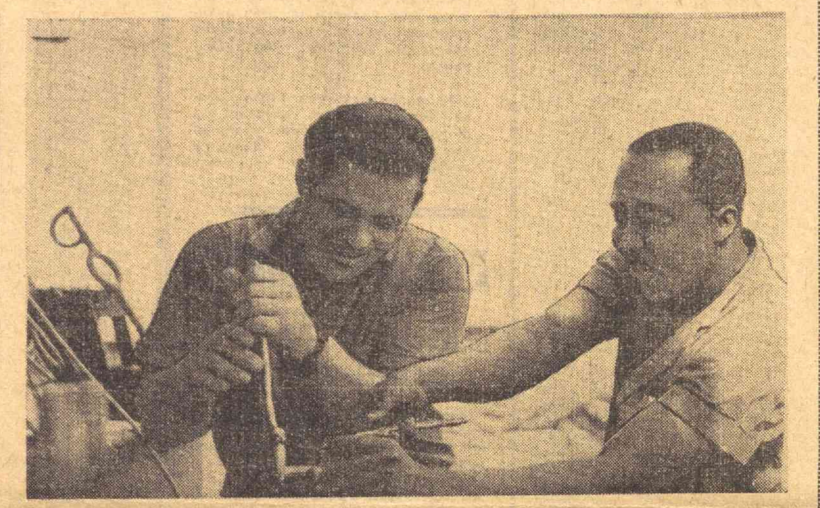

СОВЕТ Денгиз Флоти мутахассисларидан бир группаси Занжибарда бир йилдан кўпроқ ишламоқда. Улар ўз билимлари ва тажрибаларини «Жамхурий» («Республика») ва «Африка» савдо кемаларининг экипажларига ўргатмоқдалар. Суратда: «Жамхурий» кемасининг старший механиги В. М. Белан старший моторчи Нгома Рамадан билан ишламоқда.

Ю. Устименко фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

Ҳукумат тузиш И. Клаусга топширилди

ВЕНА, 10 март. (ТАСС). Австрия федерал президенти Ф. Ионас мамлакатнинг янги ҳукуматини тузишни Австрия халқ партиясининг раиси И. Клаусга топширди.

Жаллод устидан суд

БЕРЛИН, 10 март. (ТАСС). Германия Демократик Республикасининг олий судида бугун Освенцим қамоқ лагерининг собиқ врачи Хорст Фишер иши юзасидан суд бошланди. Хорст Фишер инсониятга қарши жиноятлар қилишда ва ўн минглаб маҳбусларни қиришда иштирок этишда айбланади. Суд процесси икки ҳафта давом этади.

СЕНАТОРЛАР УРУШНИ КЕНГАЙТИРИШ УЧУН ОВОЗ БЕРИШДИ

ВАШИНГТОН, 11 март. (ТАСС). АҚШ сенати президент Жонсоннинг Жанубий Вьетнамга, шунингдек Осиё ва Латин Америкасидаги бошқа «безовта районларга» Америка ёрдами программасини 415 миллион доллар миқдорида кўпайтириш тўғрисидаги махсус илтимосини кеча маъқуллади. Президентнинг ана шу таклифини ёқлаб 82 сенатор овоз берди. Икки сенатор — Морзе (Оригон штатидан сайланган демократ) билан Грюнинг (Аляска штатидан сайланган демократ) бу таклифга қарши овоз бердилар.

«Жанубий Вьетнамга берилаётган ёрдамни кўпайтириш, деди сенатор Морзе, шу мамлакатда урушни кенгайтиришга олиб келади. Шу таклиф учун овоз берган киши йигитларимиздан яна кўпроқ кишининг ўлдирилиши учун овоз берган бўлади».

КЕСКИН НОРОЗИЛИК

ХАНОЙ, 10 март. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: Сайгон маъмурлари 9 мартда ўз қўшинлари батальонини демилитаризация қилинган зона жанубий қисмининг ғарбий секторига яна қонунга хилоф равишда юборганлиги муносабати билан Вьетнам халқ армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси бугун Вьетнамдаги кузатувчи ва контроль қилувчи халқаро комиссияга норозилик мактуби йўллади. Бундан ташқари, дейилади мактубда, худди шу куни Сайгон қўшинлари Бенхаи дарёсининг жанубий соҳили яқинидаги Киньмон қишлоғини ўққа тутдилар.

УНТУНГ ЎЛИМГА ҲУКМ ҚИЛИНДИ

ЛОНДОН. Рейтер агентлигининг мухбири хабар беради: Жакартадаги ҳарбий трибунал президент соқчилари батальонининг собиқ командири подполковник Унтунгни давлатга хиёнат қилишда айблаб, ўлимга ҳукм қилди.

УРУШНИ ПРОПАГАНДА ҚИЛИШ—ҚОНУНГА ХИЛОФ

ТИНЧЛИКНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА СССРДА ҚОНУН ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛИГИГА 15 ЙИЛ ТЎЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Тинчликни ҳимоя қилиш тўғрисида Совет Иттифоқида қонун қабул қилинган кунга 12 мартда 15 йил тўлади.

Шу муносабат билан ТАСС мухбири Тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг масъул секретари М. И. Котовга мурожаат қилиб, бу қонунга бизнинг мамлакатимизда қандай риоя қилинаётганлигини, совет тинчлик тарафдорлари янги уруш хавфига қарши, барча тинчликсевар кучларни жипслаштириш учун қандай курашаётганликларини гапириб беришни сўради.

Маълумки, деди М. И. Котов, 1950 йилда Варшавада тинчлик тарафдорларининг жаҳон конгресси бўлиб ўтди. Ўшанда конгресс қатнашчилари урушни ҳар қандай пропаганда қилишни таъқиқлашга даъват этиб барча мамлакатларнинг ҳукуматларига мурожаат қилган эдилар.

Конгрессдан сўнг Совет Иттифоқи бу даъватга биринчилар қаторида жавоб берди. 1951 йилнинг мартида тинчликни ҳимоя қилиш совет комитетининг раиси Н. С. Тихонов мамлакатда урушни ҳар қандай пропаганда қилишни қатъиян тақиқлаб қўядиган қонун қабул қилиш тўғрисида СССР Олий Советининг сессиясига совет тинчлик тарафдорлари номидан таклиф киритди.

СССР Олий Советининг сессияси бу қонунни бир овоздан қабул қилганлигини яна бир марта эслатиб ўтмоқчиман.

Тинчликни ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонунлар Чехословакия, Польша, Болгария, Германия Демократик Республикаси, Руминия, Венгрия ва бошқа баъзи мамлакатларда ҳам қабул қилинди ва амал қилмоқда. Тинчлик тарафдорларининг даъватига парламентларнинг кўпчилиги мана шундай жавоб қилганларида эди, ҳозирги кунда жаҳондаги вазият тағин ҳам осойиштароқ бўлиб қолар эди.

Лекин урушни пропаганда қилишни тақиқлаб қўйган давлатлар, афсуски, унчалик кўп эмас. Сўз эркинлиги борлиги сабабли бундай юридик актларга эҳтиёж йўқ, деб баҳона кўрсатиш одат бўлиб қолган. Лекин бу эркинликни нотўғри тушуниш инсониятга баъзан жуда қимматга тушмоқда. Ғарбдаги бир қанча мамлакатларда ҳозир уруш пропагандаси зўр бериб давом эттирилаётганлигидан кўз юма олмаймиз.

Америка ва Ғарбий Германия газеталарининг саҳифаларида урушга даъват қилувчи мақолалар тобора кўпроқ босилиб чиқмоқда. Масалан, кўп тиражли баъзи ҳафталик газеталарда босилиб чиқаётган «стратегия хариталари»ни ким кўрмаган? Шу хариталарда совет шаҳарларига ва саноат районларига урилиши мумкин бўлган атом зарбалари алоҳида белгилар билан кўрсатилмоқда-ку. Ҳарбий нуқтаи назардан қараганда бу суратларнинг ҳеч қандай қиммати йўқ. Аммо газетхонларни психологик жиҳатдан урушга тайёрлаш талабларига бу хариталар маълум даражада жавоб бераётган бўлса керак. АҚШда, Германия Федератив Республикасида ва Ғарбдаги бошқа мамлакатларда янги уруш пропагандистлари бемалол ҳаракат қилмоқдалар. АҚШ империалистлари Вьетнамнинг эрксевар халқига қарши жирканч қирғин уруши олиб бораётган, Ғарбий Германия реваншчилари атом қуролига эга бўлиш учун зўр бериб уринаётган ҳозирги кунда мазкур мамлакатларнинг ҳукмрон доиралари урушни пропаганда қилишни тақиқлашдан манфаат кўрадилар, деб бўладими, ахир?

Янги урушни пропаганда қилиш сингари хатарли ҳолатга қарши кураш олиб бориш учун қатъий чоралар кўриш бундан 15 йил муқаддам нақадар зарур бўлган бўлса, ҳозир ҳам мана шундай қатъий чораларга эҳтиёж катта, деди пиравардида М. И. Котов. Америка агрессорлари Вьетнамда олиб борилаётган жиноий урушни кенгайтирмоқдалар. Бу эса барча соф виждонли кишилардан тинчликни ҳимоя қилиш йўлида биргаликда актив иш олиб боришни талаб қилмоқда.

Ҳамма мамлакатлардаги тинчлик тарафдорлари уруш оловини ёқувчиларни фош қилиб ташламоқ, ҳар бир мамлакатда урушни пропаганда қилишни қонунга хилоф деб эълон қилмоқ учун ҳамма чораларни кўришлари керак!

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Тинчлик ва дўстлик қўшиқлари, 9.30 — Концерт, 9.45 — «Фарғона денгизи» (тож.) 10.10 — Хорижий мамлакат оркестрлари, 10.30 — Жаҳонга тинчлик, 11.10 — Элга хизмат — олий ҳиммат, 11.25 — Ўзбек музикали драмаларидан парчалар, 12.30 — Навоий ғазалларига қўшиқлар, 12.50 Болгария радиоси эшиттириши, 13.40 — Фортепьяно куйлари (рус.), 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун, 16.15 — Музикали соат, 17.20 — Уйғур куйлари, 18.10 — Кинофильмлардан куйлар, 18.30 — Концерт, 19.20 — Озарбайжон куйлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси, 20.30 — Эстрада-рақс концерти, 21.20 — Шон-шарафлар бўлсин сенга, комсомол!, 22.10 — Эстрада концерти, 23.10 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Усимлик ҳаёти ҳақида** (илмий-оммабоп фильм).

17.40 — **Телевизион янгиликлар** (ўзбек ва рус тилларида).

Ўзбек тилида: 18.05 — **КПСС XXIII съезди делегатлари** (телеочерк), 18.20 — **Бир шеър кечаси** («Ёшлик» студияси).

Рус тилида: 18.45 — **Оқ тунлар** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.20 — **Концерт.**

МОСКВА ТЕЛЕСТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

(тажриба тариқасида)

21.10 — **«Знание»** (илмий программа), 22.00 — И. Тургенев. **Дворянлар уяси** (спектакль), 01.00 **Огонёк.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/III да **Мазепа**, 13/III да кундуз **Этик кийган мушук**, кечқурун **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/III да **Мирзо Улуғбек**, 13/III да **Қотил.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 12/III да **Зуҳранинг мантублари**, 13/III да **Момо ер.**

КИНО

Хотинлар — «МИР», СОБИР РАҲИМОВ номли, НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 4 яримдан).

Момақалдироқ сари (1 ва 2-серия — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ИСКРА», «СПУТНИК», «ВОСТОК», «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Қоғоз одам — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 3, 4 ва кеч 9 да), «ДРУЖБА» (кеч 6, 8 ярим ва 10 да).

Денгиз сари — «ЮЛДУЗ» (кундуз соат 5 кеч 7 ва 9 да).

Номаълум солдатлар бўлмайди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Чингизхон авлоди — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 4 яримгача).

Павел Корчагин — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

Аёзбобо — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да).

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

13 март кундуз соат 4 да «Пахтакор» (Тошкент) — «Крылья Советов» (Куйбишев) командалари ўртасида

футбол

Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

13 март кундуз соат 3 да 4, 6-синф ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи бўйича:

«УЗБЕК ХАЛҚ МУЗИКА, АШУЛА ВА РАҚСЛАРИ»

деган темада бешинчи

концерт-лекция

Лектор — музикашунос **И. Акбаров.**

Концертда: Ўзбек давлат филармониясининг халқ чолғу оркестри, халқ чолғу ансамбли, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Шаҳодат Раҳимова, Ғулом Абдураҳмонов**, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист **Қундуз Миркаримова**, солистлардан **Сора Шукурова, Дилбар Абдуллаева, Ўткир Холмуҳамедовлар** қатнашади.

Абонементлардан ташқари билетлар Концерт зали кассасида ва районкассаларда сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

12 мартдан

„ЛУЛИЛАР“

аттракциони

ВА БОШҚА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ.

Аттракционнинг бадиий раҳбари — **Я. Брестлер.**

Кеч соат 8 да бошланади. Олдиндан билет сотувчи касса эрталаб соат 11 дан кеч 6 гача ишлайди. Якшанба куни 3 марта томоша кўрсатилади.

ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС БОШҚАРМАСИ

трамвай ва троллейбус ҳайдовчилари, трамвай вагонлари ни ремонт қилувчи слесарлар, контакт ва кабель тармоқлари учун электромонтёрлар тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА

камида 7-синф ҳажмида маълумотли, 18 ёшдан 35 ёшгача бўлган кишиларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қабул қилинганлар стипендия билан, ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Тошкент шаҳар, Полторацкий кўчаси, 12-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин. Телефон 3-11-82.

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИГА

қурувчи-инженер, дезкамерага қараб турувчи механик, газ қозони операторлари, русча машинисткалар, юкчилар, сантехника слесарлари, электромонтёрлар, уборшчицалар, дворниклар, вахтёрлар, паркетчилар, боғбонлар

КЕРАК

Учитель кўчаси, 39-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

Бизнинг адрес ва телефонлар СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, В37221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31226. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиши ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ Г — 59. Индекс 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Р. 08202.